

Ilham

Sülh missiyası, quruculuq zamanı

Tarixi qələbələr mübarizə meydanında qazanılır. Qələbəni qoruyub saxlamaq, onun nəticələrini möhkəmləndirmək isə sülh dövrünün işidir. Ona görə tarix boyu o xalqlar, dövlətlər yekunda qalib çıxırlar ki, sülhün alternativsizliyinin fərqi qələbə olsun, məramı sülhə yönəlsin. Sülhü insanın həyatı məqsədi kimi qəbul etsin. Ən əsası isə, sülhü inkişaf, tərəqqi, insanın rifahının yüksəldilməsi üçün olverişli mühit kimi baxsın.

Azərbaycan öz yüksəlişi ilə dünyanı təccübləndirməyi bacarır. Müəllifi olduğu parlaq uğurlara diqqət cəlb edir və heyət doğurur. Bu təcrübənin öyrənilməsinə, başqa ölkələrdə, cəmiyyətlərdə də belə unikal addımların tətbiqinə meyil vardır. Bütün bunlar dünya inkişafının hərəkətverici qüvvələrindən birinə çevrilmək deməkdir. Bu tərəqqinin mərkəzində olmaqdır. Tarixin axarını müəyyənləşdirmək bəzən çətin, Azərbaycan dövləti hazırda Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasətin parlaq uğurları sayəsində tarixin axarını dəyişir. Bu axarı bütün bəşəriyyət üçün faydalı olan, davamlı inkişaf, insanların rifahına xidmət edən daha geniş bir məcraya yönəldir.

Bu zaman yeni maraqlar formalaşır. Gələcəklə bağlı müasir strateji baxışlar müəyyənləşir. Qlobal iqtisadiyyat yeni imkanların axtarışına çıxır. Bizim ən böyük

uğurumuz ondadır ki, özümüzü novatorluğa, dəyişikliklərə vaxtında hazırlaya bilmirik. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin yürütdüyü məqsədyönlü siyasət sayəsində ölkəmiz dünyanın dəyişən meyillərini hazırlıqla qarşılayır. Ona görə də indi Azərbaycan bir çox ölkədən fərqli olaraq global dəyişikliklərin kənar seyrcisi deyil, bu dəyişiklikləri yaradanlardandır. İnkişaf proseslərini irəli aparırlardandır. Onu yeni-yeni müərəqqi təcrübələrlə zənginləşdirənlərdir. Ortaya qoyduğu nümunələrlə başqaları üçün də model təqdim edənlərdir.

Daha müharibə istəmirik

44 günlük Vətən müharibəsindəki böyük qələbəmizdən sonra Azərbaycanın əsas arzusu məhz sülhə nail olmaqdır. Hər hansı iddiaları, aqressiv meyilləri kənara qoyub regionun inkişafı barədə düşünməkdir. Qələbədən sonra yaranmış yeni tarixi reallıqdan məqsədyönlü şəkildə bəhrələnməkdir. Bütün region dövlətlərinin mövcud imkanlardan gələcək inkişaf üçün faydalana bilməsidir. Bu xoş niyyəti Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev öz çıxışlarında, bəyanatlarında səsləndirir. Yanvarın 12-də yerli televiziya kanallarına müsahibəsi zamanı da dövlət rəhbərimiz Azərbaycanın sülh arzusunu bir daha bəyan etdi.

Ardı 2-ci səh.

Gürcüstanın qazlaşdırılmasına Azərbaycandan böyük dəstək

Ölkəmiz tərəfindən Gürcüstan iqtisadiyyatına sərmayələrin yatırılmasına başlandıqı vaxtdan 15 ildən çox keçir.

Azərbaycan və qonşu ölkə arasında əməkdaşlıq getdikcə möhkəmlənir və hazırda yüksək səviyyədə davam edir. Təkcə son illər ərzində SOCAR-ın (Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti) Gürcüstan iqtisadiyyatına yönəldiyi investisiyaları xatırlatmaq kifayətdir. Bu şirkətin Gürcüstanda Kulevi Neft Terminalı, qazpaylayıcı şəbəkəsi və yanacaqdoldurma məntəqələri fəaliyyət göstərir. "SOCAR Georgia Petroleum" MMC onlarca yanacaqdol-

durma məntəqəsi, xidmət mərkəzləri və neft terminalına malik olduğu Gürcüstan bazarında Azərbaycanın və üçüncü tərəflərin neft mə-

sullarının topdan və pərakəndə satışını təşkil edir. "SOCAR Georgia Gas" MMC qonşu ölkənin regionlarına təbii qaz tədarükü və paylan-

masını həyata keçirir, yerli qaz şəbəkəsinə idarə etməklə minlərlə abonentə xidmət göstərir.

Azərbaycanın Gürcüstan iqtisadiyyatına yatırdığı sərmayənin xeyli hissəsi qazlaşdırma yönəldilir. SOCAR-ın son 15 ildə Gürcüstanda 700-dən çox yaşayış məntəqəsinin qazlaşdırılması buna aydın misaldır. Gürcüstanın təbii qaz bazasına 2007-ci ildə daxil olan "SOCAR Georgia Gas" şirkəti indi orada 808 min abunəçiyə xidmət göstərir. Şirkət həmin vaxtdan 11 min kilometr uzunluğunda qaz kəməri inşa edib.

Gürcüstanda qazlaşdırma əsasən dövlət maliyyə-

ləşməsi ilə həyata keçirilsə də, SOCAR soydaşlarımızın kompakt yaşadığı bölgələrdə qaz xətlərinin inşa olunması üçün öz vəsaitlərini sərmayə qoyur. Elə keçən ilin sentyabr ayında Kvevartli regionunda Azərbaycanlıların yığcam yaşadığı qəribə kəndinə təbii qaz verilməsinin təntənə ilə qeyd olunması da bunu göstərir. "SOCAR Georgia Gas" tərəfindən çəkilən qazpaylayıcı xətt yaxın yaşayış məntəqələrini əhatə etməklə, daha onlarca abonentin təbii qazla təminatı üçün imkan yaradacaq.

Ardı 4-cü səh.

Azərbaycan alternativ enerji sahəsində də önə çıxır

Xarici investorlar bu sahədə də ölkəmizə xüsusi maraq göstərirlər

Hər bir dövlətin inkişafında dayanıqlı və fasiləsiz enerji ilə təminat mühüm göstərici sayılır. Müstəqilliyimizin ilk illərində bu sahədə olan problemlər hamıya məlumdur.

Elektrik enerjisi fasilələrlə verildirdi və belə vəziyyət bölgələrdə daha çox müşahidə olunurdu. Həyata keçirilən nəhəng infrastruktur layihələri sayəsində isə bu gün Azərbaycan Cənubi Qafqazda yeganə enerji ixrac edən ölkəyə çevrilib. Həmin layihələrin sayı az deyil. Təkcə ötən il "Azərənəji" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti tərəfindən 23 elektrik stansiyası və yarımstansiyası istismara verilib. Bu hesaba ölkəmizdə elektrik enerjisi istehlakının bir neçə dəfə artmasına baxmayaraq, bu gün enerjinin fasiləsiz verilişində heç bir problem yoxdur.

Ardı 4-cü səh.

«Bu gündən etibarən bizim strateji tərəfdaşlığımız sahəsində yeni səhifə açılır»

Sonuncu iki minilliyin qovşağında beynəlxalq münasibətlərdə yeni və əvvəlki əsrlərdəkindən fərqli realıq yaranır.

Biz ən yaxın qonşu ölkənin amansız düşməne və ən uzaq xalqın əqidə və məslək dostuna, dayağa çevrildiyini gördük. Bu baxımdan Azərbaycan-Ukrayna münasibətləri xüsusi maraq kəsb edir. Biz həm Birinci və həm də İkinci Qarabağ müharibələrində Ukrayna dövlətinin

və xalqının maddi və mənəvi dayağını hiss etdik. Ermənistan düşmənçilikdə ifrata vardığıca bizim Ukrayna kimi bir sıra ölkələrlə bağlılığımız artdı. Bu gün artıq Ukrayna mətbuatında, ukrainalı bloqerlərin arasında Azərbaycanın haqq işini ürəkdən müdafiə edən onlarca insan vardır. Eyni zamanda Azərbaycan mədəniyyətinə, o cümlədən musiqisinə və incəsənətinə aludə olan, ölkəmizi və xalqımızı təbliğ edən insanlara rast gəlik. Bütün bunlar belə qənaətə gəlməyə

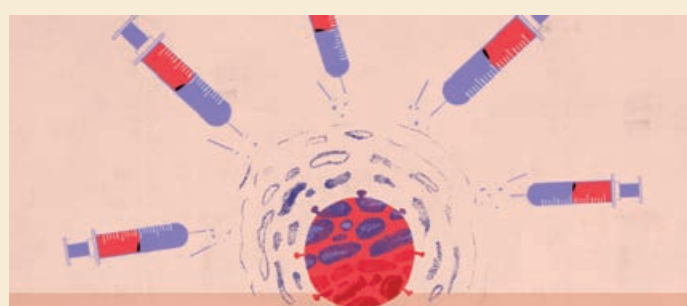
əsas verir ki, iki xalqın əlaqələri daim yüksələn xətlə inkişaf edir. Bu il fevral ayının 6-da müstəqil dövlətlər kimi Azərbaycan-Ukrayna münasibətlərinin 30 illi tamam olur. Bu müddət ərzində iki dövlət arasında 160-a yaxın sənəd imzalanmışdır. Bu baxımdan Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Kiyevə səfərini rəsmi münasibətlərimizin 30 illik tarixinə ayrılan xüsusi diqqət kimi də dəyərləndirmək mümkündür.

Ardı 3-cü səh.

COVID-19 pandemiyasına səbəb olan koronavirusun "Omikron" ştamının sürətlə yayılması ölkələrdə yoluxma hallarında çox ciddi artımların baş verməsinə gətirib çıxarıb.

"Omikron"un artıq dominant növə çevrildiyi bir çox ölkədə COVID-19-a yoluxma halları ilə bağlı rekord göstəricilərin yenilənməsi koronavirusun həyatımızdan tamamilə yox olub gedəcəyi ilə bağlı

"Omikron" sürətlə yayılır

COVID-in həyatımızdan yaxın gələcəkdə yox olacağı ilə bağlı ümidlər alt-üst olur

ümidləri alt-üst edib. Artıq bezi mütəxəssislər COVID-in əbədi olaraq bizimlə qalacağı fikrini söyləyirlər.

"Şübhəsiz ki, COVID əbədi olaraq bizimlə olacaq. Biz heç vaxt COVID-i yox edə və ya aradan qaldıra bilməyəcəyik, ona görə də məqsədlərimizi müəyyən etməliyik" deyə amerikalı epidemioloq, Yale İctimai Sağlamlıq Məktəbinin yoluxucu xəstəliklər üzrə mütəxəssisi Albert Ko "Omikron"dan sonra koronavirusun növbəti mutasiyalarının ortaya çıxacağını da düşünür.

Ardı 8-ci səh.

◆Dünya gündəmi

İran Qərbdən, əsasən də ABŞ-dan möhkəm zəmanət istəyir

Qərb diplomatları xəbərdarlıq ediblər ki, İranın nüvə sövdələşməsinin bərpasının vaxtı sürətlə bitir. Bu məsələ ilə bağlı danışıqların yekunlaşmasının rəsmi tarixi yoxdur, lakin yanvarın sonuna qədər tərəflər razılığa gəlməyə, bundan sonrakı cəhdlər mənasız olacaq.

Danışıqların iflasa uğramasının nəticəsi isə Yaxın Şərqdə növbəti gərginliyə səbəb ola bilər.

Danışıqlar qısa müddətə dayandırılıb

Vyanada bir tərəfdən Böyük Britaniya, Fransa, Almaniya və ABŞ-in (müşahidçi kimi), digər tərəfdən isə İran İslam Respublikasının iştirakı ilə "4+1" formatında aparılan danışıqlar qısa müddətə dayandırılıb.

Ardı 8-ci səh.

"Pasportlar haqqında", "Dövlət qulluğu haqqında", "Diplomatik xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında və Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 10-cu, 15-ci və 19-cu bəndlərini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Maddə 1. "Pasportlar haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Məlumatı, 1994, № 18, maddə 243; 1995, № 14, maddə 237; Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1997, № 5, maddə 385, № 6, maddə 493; 1998, № 2, maddə 70; 2000, № 12, maddə 835; 2001, № 3, maddə 143, № 6, maddə 378, № 11, maddə 674; 2002, № 1, maddə 4, № 8, maddə 463; 2004, № 7, maddə 505; 2005, № 3, maddə 152, № 10, maddə 874; 2006, № 1, maddə 3, № 2, maddə 64, № 3, maddə 219, № 4, maddə 319, № 11, maddə 933, № 12, maddələr 1006, 1017, 1029; 2007, № 7, maddə 712, № 8, maddə 753, № 11, maddə 1053; 2008, № 3, maddə 158, № 8, maddələr 699, 701, № 10, maddə 886; 2009, № 7, maddə 519; 2010, № 3, maddə 166, № 4, maddə 276, № 11, maddə 935; 2011, № 4, maddə 270, № 6, maddə 474, № 7, maddə 580; 2012, № 7, maddə 647; 2013, № 5, maddə 465, № 6, maddə 619, № 7, maddə 793; 2014, № 4, maddə 323, № 11, maddə 1335; 2015, № 6, maddə 688; 2017, № 6, maddələr 1042, 1045, № 12 (I kitab), maddə 2263; 2018, № 11, maddə 2216; 2019, № 1, maddə 50, № 4, maddə 585) 6-cı maddəsində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. birinci hissənin 1-ci bəndinə və dördüncü hissəyə "Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə," sözlərindən sonra "Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidentinə və vitse-prezidentlərinə," sözləri əlavə edilsin;

1.2. birinci hissənin 3-cü bəndinə "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin," sözlərindən sonra "Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidentinin və vitse-prezidentlərinin," sözləri əlavə edilsin;

1.3. birinci hissənin 6-cı bəndindən "fəaliyyət göstərən səfirlik və konsulluqlarında" sözləri çıxarılınsın.

Maddə 2. "Dövlət qulluğu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 1, maddə 1, № 3, maddə 131; 2002, № 12, maddə 693; 2003, № 1, maddə 16; 2004, № 1, maddə 10, № 4, maddə 199, № 5, maddə 321, № 8, maddə 597, № 11, maddə 884; 2005, № 6, maddələr 463, 475, № 10, maddə 874; 2006, № 5, maddə 386, № 6, maddə 479, № 8, maddə 657, № 11, maddə 927, № 12, maddələr 1005, 1014; 2007, № 2, maddə 83, № 5, maddələr 434, 436, № 7, maddə 711, № 10, maddə 934, № 11, maddələr 1049, 1074, 1078, № 12, maddələr 1213, 1219; 2008, № 3, maddə 153, № 5, maddələr 326, 341, № 6, maddələr 471, 481, № 7, maddə 602, № 8, maddə 699, № 10, maddə 881; 2009, № 2, maddə 54, № 5, maddə 311, № 6, maddə 403, № 10, maddə 771, № 11, maddə 878, № 12, maddə 964; 2010, № 4, maddə 276; 2011, № 2, maddə 71, № 3, maddə 165, № 6, maddə 463; 2012, № 5, maddə 413, № 10, maddə 945, № 11, maddə 1049; 2015, № 1, maddə 9, № 5, maddə 488, № 10, maddə 1100; 2016, № 8, maddə 1365, № 11, maddələr 1760, 1782, 1785; 2017, № 5, maddə 726, № 6, maddə 1054, № 7, maddə 1267, № 8, maddə 1513, № 11, maddə 1974, № 12 (I kitab), maddə 2192; 2018, № 2, maddələr 158, 159, № 3, maddə 392, № 5, maddələr 864, 880, № 6, maddə 1191, № 7 (I kitab), maddələr 1383, 1428; 2019, № 1, maddə 8, 2020, № 7, maddələr 828, 851, 856, № 11, maddə 1322, № 12 (I kitab), maddələr 1425, 1427; 2021, № 2, maddə 114, № 7, maddə 703, № 8, maddələr 898, 900, 902,) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

"Pasportlar haqqında", "Dövlət qulluğu haqqında", "Diplomatik xidmət haqqında"

Azərbaycan Respublikasının qanunlarında və Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 20 dekabr tarixli 437-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "İnzibati və yardımçı vəzifələrin Təsnifat Toplusunun təsdiq edilməsi haqqında" 2003-cü il 4 avqust tarixli 911 nömrəli və "Dövlət qulluğu vəzifəsinin tutulması məqsədi ilə müsahibə keçirilməsi Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında" 2017-ci il 21 iyun tarixli 1480 nömrəli fərmanlarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cü maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, "Pasportlar haqqında", "Dövlət qulluğu haqqında", "Diplomatik xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında və Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 20 dekabr tarixli 437-VIQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara aılır**:

1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2003-cü il 4 avqust tarixli 911 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2003, № 8, maddə 440; 2006, № 3, maddə 229, № 6, maddə 498; 2007, № 2, maddələr 86, 101, № 3, maddələr 217, 227, № 7, maddə 714, № 9, maddə 867, № 10, maddə 948, № 12, maddə 1242; 2008, № 1, maddə 9, № 3, maddələr 173, 179, № 6, maddə 499, № 8, maddələr 717, 723; 2009, № 2, maddə 66, № 6, maddələr 419, 421, 422;

2010, № 2, maddə 80, № 3, maddə 183, № 10, maddə 850; 2011, № 2, maddə 85; 2012, № 11, maddə 1078; 2013, № 3, maddə 236, № 8, maddə 901; 2014, № 9, maddə 1027; 2016, № 5, maddə 854, № 6, maddələr 1029, 1073; 2017, № 5, maddə 840, № 8, maddələr 1519, 1521; 2018, № 7 (I kitab), maddələr 1445, 1486, № 11, maddə 2287; 2019, № 1, maddə 76, № 4, maddə 655, № 6, maddə 1027, № 7, maddə 1211, № 8, maddə 1405; 2020, № 4, maddə 423, № 6, maddə 708; 2021, № 2, maddələr 121, 133, № 7, maddə 744, № 9, maddə 982) ilə təsdiq edilmiş "İnzibati və yardımçı vəzifələrin Təsnifat Toplusu"nın 1.9.26-1-ci yarım bəndindən, 2.1.3-cü yarım bəndinin 13-cü abzasından, 2.1.7-ci yarım bəndinin 1-ci abzasından və 2.3.3-cü yarım bəndinin 1-ci abzasından "fəaliyyət göstərən səfirlik və konsulluqlarında təyin olunan" sözləri çıxarılınsın.

2. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 21 iyun tarixli 1480 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017,

№ 6, maddə 1096, № 12 (I kitab), maddə 2337; 2019, № 7, maddə 1234; 2021, № 7, maddə 732) ilə təsdiq edilmiş "Dövlət qulluğu vəzifəsinin tutulması məqsədi ilə müsahibə keçirilməsi Qaydası"nın 1.1-ci bəndindən "fəaliyyət göstərən səfirlik və konsulluqlarında təyin olunan" sözləri çıxarılınsın.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti "Pasportlar haqqında", "Dövlət qulluğu haqqında", "Diplomatik xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında və Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 20 dekabr tarixli 437-VIQD nömrəli Qanununun irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 22 yanvar 2022-ci il

"Əqli mülkiyyətin hüquqi qorunması və mühafizəsi sahəsində əməkdaşlıq və əqli mülkiyyətin hüquqi qorunması və mühafizəsi məsələlərinə dair Dövlətlərarası Şüaranın yaradılması haqqında" Sazişə və "2010-cu il 19 noyabr tarixli "Əqli mülkiyyətin hüquqi qorunması və mühafizəsi sahəsində əməkdaşlıq və əqli mülkiyyətin hüquqi qorunması və mühafizəsi məsələlərinə dair Dövlətlərarası Şüaranın yaradılması haqqında Saziş"ə dəyişikliklər edilməsi haqqında" Protokola qoşulmaq barədə və "Əqli mülkiyyət sahəsində hüquq pozuntularının qarşısının alınması sahəsində əməkdaşlıq haqqında Sazişin xüsusi rəylə təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Qanununun ləğv edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 4-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

1. Azərbaycan Respublikası 2010-cu il noyabrın 19-da Sankt-Peterburq şəhərində imzalanmış "Əqli mülkiyyətin hüquqi qorunması və mühafizəsi sahəsində əməkdaşlıq və əqli mülkiyyətin hüquqi qorunması və mühafizəsi məsələlərinə dair Dövlətlərarası Şüaranın yaradılması haqqında" Sazişə müvafiq qeyd-şərtlə və 2017-ci il 26 may tarixində Kazan şəhərində imzalanmış "2010-cu il 19 noyabr tarixli "Əqli mülkiyyətin hüquqi qorunması və mühafizəsi məsələlərinə dair Dövlətlə-

2.1. 11.1.3.6-cı maddədən, 21.6-cı maddənin birinci və ikinci cümlələrindən, 22.9-cu maddədən, 28.12-ci maddənin birinci hissəsinin birinci cümləsindən və ikinci hissəsindən və 29.2-ci maddənin birinci hissəsinin birinci cümləsindən "fəaliyyət göstərən səfirlik və konsulluqlarında təyin olunan" sözləri çıxarılınsın;

2.2. 29.2-ci maddənin beşinci hissəsindən "fəaliyyət göstərən səfirlik və ya konsulluğunda" sözləri çıxarılınsın;

2.3. 29.12-ci maddədən "fəaliyyət göstərən səfirlik və konsulluqlarında" sözləri çıxarılınsın.

Maddə 3. "Diplomatik xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 9, maddə 567; 2002, № 12, maddə 703; 2004, № 6, maddə 414; 2005, № 10, maddə 873; 2008, № 3, maddə 155; 2009, № 6, maddə 399; 2011, № 2, maddə 71; 2013, № 4, maddə 365; 2015, № 10, maddə 1084; 2016, № 2 (I kitab), maddə 188; 2017, № 6, maddə 1041, № 7, maddə 1250, № 12, maddə 2190; 2021, № 8, maddə 902) 9.1-ci maddəsinin ikinci cümləsindən "fəaliyyət göstərən səfirlik və konsulluqlarında" sözləri çıxarılınsın.

Maddə 4. Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 8 (I kitab), maddə 583; 2001, № 7, maddə 454, № 9, maddə 576, № 12, maddə 734; 2002, № 5, maddə 249, № 12, maddə 707; 2003, № 8, maddə 425, № 12 (I kitab), maddə 671; 2004, № 1, maddə 1, № 11, maddə 887, № 12, maddə 980; 2005, № 2, maddə 61, № 8, maddə 688, № 12, maddə 1081; 2006, № 12, maddələr 1005, 1026; 2007, № 1, maddə 4, № 6, maddə 597, № 8, maddə 745, № 11, maddə 1053, № 12, maddə 1192; 2008, № 7, maddə 602, № 11, maddə 960; 2009, № 7, maddə 506; 2011, № 1, maddə 14, № 7, maddələr 588, 603, № 12, maddə 1115; 2012, № 6, maddələr 500, 513, № 6, maddə 652, № 9, maddə 841, № 12, maddə 1226; 2013, № 2, maddə 91, № 4, maddə 366, № 11, maddə 1278, № 12, maddələr 1483, 1486, 1495; 2014, № 2, maddələr 94, 98, № 6, maddə 608, № 7, maddə 770, № 8, maddə 957, № 10, maddə 1158, № 12, maddə 1525; 2015, № 1, maddə 11, № 12, maddə 1433; 2016, № 2 (I kitab), maddə 207, № 3, maddələr 396, 402, № 5, maddə 848, № 6, maddələr 973, 974, 1015, № 7, maddə 1245, № 10, maddə 1603, № 11, maddələr 1752, 1792, 1793, № 12, maddələr 2001, 2037, 2046; 2017, № 2, maddə 146, № 5, maddələr 695, 723, 737, № 6, maddə 1055, № 7, maddə 1304, № 8, maddə 1509, № 12 (I kitab), maddələr 2219, 2251, 2270; 2018, № 2, maddə 149, № 5, maddə 863, № 6, maddə 1193, № 7 (I kitab), maddələr 1414, 1427, № 10, maddə 1962, № 11, maddələr 2186, 2210, № 12 (I kitab), maddələr 2498, 2509; 2019, № 1, maddə 30, № 4, maddə 590, № 5, maddələr 796, 801, 804, 812, 814, № 8, maddələr 1364, 1373, 1378, № 12, maddə 1894; 2020, № 5, maddə 522, № 6, maddələr 668, 678, № 7, maddə 832, № 8, maddə 1013, № 11, maddələr 1328, 1334, № 12 (I kitab), maddələr 1439, 1441, 1454, 1455; 2021, № 3, maddə 211, № 6 (I kitab), maddələr 541, 551, 555, № 7, maddələr 698, 711, № 8, maddə 894; Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 30 sentyabr tarixli 378-VIQD nömrəli və 380-VIQD nömrəli qanunları) 102.1.1-ci maddəsindən "fəaliyyət göstərən səfirlik və konsulluqlarında" sözləri çıxarılınsın.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 20 dekabr 2021-ci il

Azərbaycan dost Malayziya ilə mövcud olan siyasi dialoqu yüksək qiymətləndirir

Yanvarın 22-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Malayziya xarici işlər nazirinin müavini Kamarudin Caffarın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, nazir Ceyhun Bayramov Azərbaycan və Malayziya arasında əlaqələrin inkişafından məmnunluqla bəhs edib və dost Malayziya ilə mövcud olan siyasi dialoqu tərəfimizdən yüksək qiymətləndirildiyini bildirib. O, Malayziyanın həm ikitərəfli əsasda, həm də çoxtərəfli müstəvilərdə Azərbaycanın suverenliyi və ərazi bütövlüyünə verdiyi birnəməli dəstəyi minnətdarlıqla vurğulayıb. Xüsusilə 44 günlük müharibə dövründə Azərbaycanın beynəlxalq hüquqa əsas-

lanan haqq mövqeyinə Malayziyanın dəstəyinin tərifiməzlikdən yüksək dəyərləndirdiyi qeyd edilib.

Nazir müavini Kamarudin Caffar Azərbaycanca səfəri çərçivəsində Milli Məclis Sədri Ceyhun Bayramovun Prezidentinin köməkçisi və Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri ilə keçirilmiş ikitərəfli görüşlərdən məmnunluqla bəhs edib. O, iki ölkə arasında son 30 ilə yaxın bir müddətdə əlaqələrin çox

yaxşı inkişaf etdiyini söyləyib və bu əlaqələrin daha da inkişafı üçün konkret sahələr üzrə birgə fəaliyyətin irəli aparılmasının vacib olduğunu vurğulayıb.

Tərəflər iki ölkə arasında iqtisadi, ticarət, enerji, o cümlədən alternativ enerji mənbələri, habelə humanitar, təhsil, turizm və digər sahələrdə əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi imkanları ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Nazir Ceyhun Bayramov qarşı tərəfə bölgədə mövcud

olan cari vəziyyət, 44 günlük müharibə nəticəsində imzalanmış birgə bəyanatların icrasına bağlı məsələlər, azad olunmuş ərazilərdə üzləşdiyimiz mina təhlidi və bu təhlükə ilə aparılan mübarizə barədə danışıb. Nazir həmçinin həmsöhbətinə münafiqədən sonrakı bərpə və quruculuq işləri, azad olunmuş ərazilərdə sürətlə davam edən infrastruktur layihələri barədə məlumat verib və yaxın zamanlarda ilk məcburi köçkün ailələrinin öz evlərinə geri döndürülməsi haqqında danışıb. Nazir həmçinin qarşılıqlı maraqlı digər regional və beynəlxalq məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Tərəflər həmçinin qarşılıqlı maraqlı digər regional və beynəlxalq məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Sülh missiyası, quruculuq zamanı

Əvvəli 1-ci sah.

Ermənistanın böyük ehtimalla MDB məkanında baş verən son hadisələrə belə bəlgəyərək müəyyən dəstək ümidi ilə sərhəddə törətdiyi təxribatlara münasibət bildirir. Ali Baş Komandan xüsusilə vurğuladı ki, onlar İkinci Qarabağ müharibəsindəki kimi, kimlərsə onlara yardım edəcəyindən asılı olmayaraq, Azərbaycan istədiyinə nail olacağını, heç kimin, heç neyin bizi dayandıra bilməyəcəyini nümayiş etdirir. "Bizə dayandıran sadəcə odur ki, üçüncü müharibə istəmirik, bu bizim planlarımızda yoxdur. Biz istəyirik ki, müharibə dövrü başa çatsın, istəyirik ki, normal əlaqələr yaradılsın, Ermənistan Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü, nəhayət, tanısin. Biz bunu istəyirik. Amma əgər biz görsək ki, dediyim kimi, bizim üçün təhlükə var, o təhlükə elə yerindəcə məhv ediləcək".

İnsani qorumaq dəyərli

Sülh ilk növbədə hər iki tərəfdən insan itkilərinin qarşısını almaqdan ötrü lazımdır. Vətənə haqq savaşında insanın canını fəda etməsi hər ne qədər sərfəli bir missiya olsa da, şəhidlərimiz qəlbimizdə əbədi yer tutarsa da, bütün ömürlər təkrarlanmazdır. Müharibədə hər bir fərdin ölümü təkə onun yaxınlarından ötrü deyil, bütün xalq üçün böyük faciədir. İnsan dünyaya yaşamaq, yaratmaq, bəşər nəslini davam etdirmək üçün gəlir. Ona görə də tarix böyü insanları müharibələrdən, düşmənlilik əhvali-ruhiyyəsi ilə yaşayanların əsassız iddialarından qorumaq, mövcud ziddiyyətlərin sülh yolu ilə həllinə çalışmaq müdrik dövlət rəhbərlərinin ən böyük missiyasıdır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev də bu missiyaya hər zaman sadiqdir. Bu, Ulu Öndər Heydər Əliyevin dövlətçilik fəlsəfəsindən əxz edilmiş yüksək dəyərdir.

Ulu Öndər sülhpərvər lider idi. Məşhur kalamlarından birində bildirdi ki, ağıl olan yerdə heç bir zorakılığa ehtiyac yoxdur. 1994-cü ildə cəbhə bölgəsində atəşkəsə nail olması, insanlarımızı ölümləndirmədən qoruması və ondan sonra başlanan sülh dövründə bütün resursları dövlət quruculuğu proseslərinə, Azərbaycanın inkişafına yönəltməsi Ümummilli Liderin böyük tarixi nailiyyəti idi. Azərbaycan sülhə, danışıqlara münaqişənin həllinə əsas vasitəsi kimi baxırdı. Həll prosesinin təxminən 30 ilə yaxın müddət çəkəməsi də bununla bağlı idi. Bu müddətdə ölkəmiz məsələnin müharibə etmədən, sülh yolu ilə həlli üçün mövcud olan bütün imkanları dəyərləndirirdi. Ölkəmiz danışıqlar prosesinə hər zaman sadiq qaldı. Münaqişənin nizamlanması üzrə mandat daşıyan ATƏT-in Minsk qrupuna öz vəzifəsinə yerinə yetirməkdən ötrü şərait yaratdı. Münaqişənin dinc yolla həllinin tərəfdarı oldu. Bütün diplomatik çevrələrdə, beynəlxalq təşkilatlarda Azərbaycanın haqq səsinin eşidilməsini istədi. İkili standartların kənarına qoyulmasını, işğalçı ilə işğalə məruz qalan tərəfin bərabər tutulmasını, Ermənistanın təvəzükə mövqeyindən çəkinməsi, işğal altında saxtdığı Azərbaycan ərazilərindən çıxarılması üçün əməli addımların atılmasını tələb etdi.

Gələcəklə bağlı aydın təsəvvür

Ölkə rəhbəri bütün bunlarla yanaşı, əgər danışıqlar alınmazsa, sülh prosesləri fayda verməzsə, münaqişənin hərbi yolla həlli variantını da heç zaman istisna saymadı. Azərbaycanda güclü ordu quruldu. Ölkəmizin hərbi potensialı gücləndirildi. Diplomatik çevrələrdə ölkəmizin mövqeləri möhkəmləndirildi. Azərbaycan özünə ilk növbədə dostlar qazandı. Ermənistanın illərli yaratdığı yalanları, saxta mifləri ifşa edildi. Münaqişə ilə bağlı həqiqətləri beynəlxalq dairələrə daha aydın dərəcədə bəşlədilər.

Sülh danışıqlarına sadiqlik göstərməklə yanaşı, dövlətimiz əla imkanlar formalaşdırırdı ki, hərbi əməliyyatlar başlanarsa, böyük itkilər olmadan, daha iri faciələrə yol açmadan cəmi bir neçə gün içində torpaqlarımız düşməndən təmizlənsin. Azərbaycan yalnız

sülh danışıqlarının artıq heç bir səmərəsinin qalmadığını anlayandan, eyni zamanda Ermənistanın hərbi-siyasi təxribatları dözlüməz şəkildə atandan sonra silaha el atdı və 30 ilin münaqişəsini cəmi 44 gün içində həll etdi. Bununla da işğalçıların torpaqlarımızdan çıxması barədə BMT-nin 30 ilə yaxındır ki, havadan asılı qalmış qətnamələrini cəmi 44 gün müddətində icra etdi. Nəzərə almaq lazımdır ki, bu nəticənin özü də sülh dövrünün yaratdığı imkanlar sayəsində əldə olundu.

Artıq müharibə geridə qalıb. Azərbaycan Prezidentinin həyata keçirdiyi ardıcıl iş, diplomatik fəaliyyət sayəsində dünya birliyi Vətən müharibəsinin nəticələrini qəbul edir. Haqq savaşımızda qələbəmizə bizim üçün qanəedici səviyyədə münasibət göstərir. Əslində, bu münasibətin formalaşmasında da Azərbaycanın sülh missiyasının böyük rolu var. Məsələlərə obyektivlik prizmasından yanaşan hər kəs ölkəmizin regiona sülh, təhlükəsizlik, davamlı inkişaf arzusunun görür. Bu arzunun reallaşdırılması üçün ortaya qoyulan fədakar zəhməti dəyərləndirir. Azərbaycan Prezidentinin gələcəyə strateji baxışında bölgənin sabahı aydın təsəvvür edilir. Əgər belə bir gələcəyi yaratmaq mümkün olarsa, Cənubi Qafqaz regionu qısa müddətdən sonra dünyanın böyük inkişaf məkanlarından birinə, sülh, inkişaf cənnətinə çevriləcək. Bunun üçün isə təbii ki, Azərbaycanın xoş niyyətlərlə atdığı addımların qarşılıqlı verilməlidir.

Sülhün əldə olunmasını, qarşılıqlı əlaqələrin bərpasını, ölkələrin ərazi bütövlüyünə hörmət prinsipləri əsasında normal qonşuluq münasibətlərinin qurulmasını ən azı Azərbaycan qədər hamı istəməlidir. Ölkəmiz bu istəklə sülh gələcəyini artıq Ermənistan tərəfinə təqdim edib. Prezident İlham Əliyev müsahibəsində bu məqama toxundu: "Biz, əslində, bu sülh gündəliyini onlara təqdim etmişik və delimitasiya ilə bağlı, əgər o baş tutarsa, ondan sonra demarkasiya ilə bağlı çox aydın təkliflər irəli sürmüşük. Bildiyiniz kimi, ilkin mərhələdə Ermənistan cavab vermirdi, nə he, nə yox deyirdi. Yəni, bu, bir daha onu göstərir ki, Ermənistan rəhbərliyində gələcəklə bağlı açığ-aydın təsəvvür yoxdur. Bizim siyasətimiz isə tam aydıncıdır - istər müharibə ilə bağlı, istər keçmiş Qarabağ münaqişəsinin baş vermiş həlli ilə bağlı, istər gələcəklə bağlı. Biz təklif etmişik ki, hər iki ölkə bir-birinin ərazi bütövlüyünü tanısin, sərhədlərin delimitasiyası ilə bağlı işlərə start verilsin, kommunikasiyaların açılması prosesinə start verilsin və sülh müqaviləsi imzalanmasın. Yəni, sülh müqaviləsinin imzalanması 100 faiz qərarıya olmasa da, hər halda, müharibə riskini böyük dərəcədə minimuma endirir".

Torpağın bərkəti qaydır

Sülh qurucu insanların ən böyük arzusudur. Yalnız vandalizmi həyat tərzinə çevirən, dağıdıcılığı, insan faciələrini özünə qazanc bilən, xarabalıqlarda xoşbəxtlik axtaranlar müharibə arzusunda ola bilərlər. Necə ki, bunu mənfur qonşularımızın işğal dövründə yurdlarımızda törətdikləri dəhşətli vandalizmi əməllərdən görürük. Bu illərdə onlar torpağın köksünə elə ağır yaralar vurublar ki, onu sağaltmağa illər gedəcək. Amma bütün çətinliklərə, böyük xərclərə rəğmən Azərbaycan bu yaraları da sağaldacaq. Azad yurdlarımız ən qısa zamanda yenidən güllüstanə çevriləcək. Sülh biza həm də bu işi uğurla həyata keçirmək, qələbəmizdən dərhal sonra bu torpaqlarda başlanmış genişmiqyaslı bərpə-quruculuq işlərini nizamında aparmaq üçün lazımdır.

44 günlük Vətən müharibəsində həyata keçirilən hərbi əməliyyatların peşəkar səviyyəsi, tətbiq edilən innovativ silahların qüdrəti ilə dünyanı heyran qoyan Azərbaycan bu gün də apardığı bərpə-quruculuq proseslərinin sürətini, miqyasını elə hər kəsi heyretləndirir. Hətta işğaldan əvvəl heç bir hava limanının olmadığı Füzulidə indi ən müasir tələblərə cavab verən, beynəlxalq statuslu hava limanı var və başqa azad yurdlarımızda da yeni hava limanları tikilməkdədir.

Torpaqların minalardan təmizlənməsi sürətlə aparılır və zəruri infrastruktur qurulur. Abad yollar, digər kommunikasiya xətləri çəkilir. Azərbaycan Prezidenti bildirdi ki, təkə Kəlbəcər, Laçın, Zəngilan, Qubadlı -

velerin gözlentilerinin əksinə olaraq, Azərbaycan heç zaman bu cür hərəkətlər etmir. İndi də Azərbaycanın nəzərdə olan və erməniyə yaşayan kəndlərdə nə bir ev, bina, nə də hansısa abidə dağıdılıb. Bu isə onun göstəricisidir ki, tolerantlıq və multikulturalizm kimi mənəvi ənənələrə saxta yolla sahib olmaq mümkün deyil.

Bu gün dünya da artıq erməni vandallığını qəbul edir. Bu reallıqların dünyada qəbul edilməsinə şərait yaradan əsas amil isə, bir tərəfdən beynəlxalq ictimaiyyət nümayəndələrinin azad edilən torpaqlara səfər edərək bu vəhşiliklərlə yerində tanış olmasındır, digər tərəfdən də birbaşa dövlət başçısı İlham Əliyevin bu istiqamətdə həyata keçirdiyi fəal diplomatik fəaliyyətdir.

Qarabağda və Şərqi Zəngəzürda aparılan gənşimiyasılı quruculuq işləri dünyanı heyretə salıb

İşğaldan azad edilən torpaqlarımıza səfər edən beynəlxalq ictimaiyyətin nümayəndələri qısa müddət ərzində Azərbaycan dövlətinin bu ərazilərdə gerçəkləşdiriyi möhtəşəm işləri, həyata keçirdiyi böyük layihələri gördükcə heyretə gəlirlər.

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərlik etdiyi şanlı Azərbaycan Ordusunun 44 günlük müharibədə "Dəmir yumruq" əməliyyatı ilə düşmənin belini qıraraq qazandığı parlaq Zəfər, həm də işğaldan azad edilən ərazilərimizə yenidən həyatın qayıtmasını təmin edib. Möhtəşəm Qələbəmizin üzərindən keçən qısa zamanda 30 ildir ki, erməni vəhşiliyi ilə üz-üzə qalan yurdlarımız artıq dirçəlməyə başlayıb. Qarabağda, Şərqi Zəngəzürda anbaan baş verən əzəmətli dəyişikliyi bütün dünyada heyretə izləyir və Azərbaycan xalqının, dövlətinin böyük potensialını, Prezidentinin qətiyyətinə görə. Və bir daha ermənilərin vəhşi, dağıdıcı, məhvedici, azərbaycanlıların isə məhədi, qurucu, yaradıcı xalq olduğunun əyani şahidi olur.

Yasəmən MUSAJEVA, "Azərbaycan"

Dövlət heç kimi sahibsiz qoymur

Gəncə Uşaq Evinə böyüyən və elə buradan da gələn köçən Günay Vəliyeva sevib seçdiyi Tural Vəliyevlə ailə həyatı qurmuşdur.

Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin dəstəyi, "Sahibkar Qadınlar" və "Gəncə İş Adamları" ictimai birliklərinin təşkilatçılığı ilə keçirilən toy mərasimində Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Niyazi Bayramov və Türkiyənin Gəncədəki Baş Konsulu Zeki Öztürk çıxış edərək hər iki gəncə xoşbəxtlik arzulanmış və cütlüyə ən xoş arzularını bildirmişlər.

Qeyd edək ki, Günay Vəliyevaya toyu ərəfəsində dövlət tərəfindən mənzil hədiyyə olunmuşdur.

Sabir ƏLİYEV, "Azərbaycan"

Görkəmli sərkərdə Həzi Aslanovun anım mərasimi keçirilib

İki dəfə Sovet İttifaqı Qəhrəmanı, tank qoşunları qvardiya general-mayoru Həzi Aslanov Azərbaycan xalqının dünya hərbi tarixinə bəxş etdiyi görkəmli sərkərdələrdəndir.

Sovet ordusunda, o cümlədən Böyük Vətən müharibəsində Qələbənin qazanılmasında mühüm yeri olan Həzi Aslanovun xidmətləri bu gün də dünyanın hərbi mütəxəssisləri tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Cənahlardan zərbələr ustası kimi tanınan qəhrəman həmyerlimiz haqqında marşallar, generallar, zabitlər, həmçinin onun komandirlik etdiyi hərbi hissələrin sırası döyüşçüləri belə həmişə fəxrli söhbət açır, onu yüksək əxlaqı və iradi keyfiyyətlərə malik şəxsiyyət, sərkərdə, əfsanəvi qəhrəman, hər şeydən öncə içdiyi hərbi adna, Vətənə, xalqına sadıq insan və qətiyyətli general kimi xarakterizə edirlər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirlər görkəmli hərbi xadim, general Həzi Aslanovun anad olmasının 112-ci ildönümü münasibətilə keçirilən mərasimə səsləndirilib. Mərasimin keçirildiyi Şəhidlər xiyabanına 44 günlük Vətən müharibəsində qazanan şanlı Qələbənin yaratdığı yüksək əhvali-ruhiyyə ilə gələn Müdafiə Nazirliyinin rəsmiləri, Bakı Qarnizonunun hərbi hissə və xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrinin zabit və kursantları, veteran tankçılar və Vətən müharibəsinin iştirakçıları olan tankçılar unudulmaz sərkərdənin mezar-abidəsi önünə Müdafiə Nazirliyi adından əkil qoyub və unudulmaz xatirəsinə dərin ehtiramlarını bildirdilər.

Qeyd olunub ki, Həzi Aslanov şəxsiyyətinə və qəhrəmanlığına ən yüksək qiymət, dəyər, haqqımız Ümmümilli Lideri Heydər Əliyev verir, onun adı ölkəmizdə, eləcə də respublikamızın hüduqlarından xeyli uzaqlarda da əbədləşdirilib. Heydər Əliyev vurğulayırdı ki, Həzi Aslanov Böyük Vətən müharibəsində mərdliklə döyüşən, vuruşan Azərbaycan xalqının nümayəndələrindən ən görkəmlisidir. O, bu döyüşlərdə həlak olub, ancaq öz vətəndaşlıq borcunu yerinə yetirib, Azərbaycan xalqının hansı yüksək mənəvi keyfiyyətlərə malik olduğunu xatırladı.

olduğunu dünyaya nümayiş etdirib.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan rəhbərlik etdiyi bütün dövrlərdə faşizm üzərində Qələbəyə həsr olunmuş tədbirlərdə hərbi görkəmli hərbi sərkərdə Həzi Aslanovun mezar-abidəsi qarşısında keçirilən tədbirlər start verirdi. Unudulmaz Liderimiz məsləhət görürdü ki, Həzi Aslanov kimi oğulların igidlikləri həmişə gənclərimiz üçün nümunə olsun, döyüşçülərimiz öz atalarının, babalarının qəhrəmanlıq tarixini yaxşı öyrənsin, ondan nəticələr çıxarsın və hərbi fəaliyyətlərində istifadə etsinlər. Çünki atalarımızın, babalarımızın, əcdadlarımızın qəhrəmanlıq nümunələri bu gün də, gələcəkdə də müstəqil Azərbaycanı qoruyub saxlamaqda, onun müstəqilliyini əbədi etməkdə bizim üçün örnekdir.

Bu ənənə bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Yeni nəslin döyüş və qəhrəmanlıq ənənələri ruhunda tərbiyə edilməsi ideoloji fəaliyyətdə prioritet məsələlərdəndir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Həzi Aslanovun 110 illiyinin qeyd edilməsi haqqında" 2019-cu il 29 dekabr tarixli Sərəncamında qeyd edilir ki, xalqımızın igid oğulları sırasında general Həzi Aslanov qəhrəmanlığın rəmzinə çevrilmiş adı dərin ehtiramla çəkilir. Dünyanın faşizmdən qurtulması uğrunda ağır döyüşlərdə Həzi Aslanov məhür hərbi sərkərdəlik istedadı nümayiş etdirib və hərbi sahədə əhəmiyyətli yeni parlaq sahələrə açmışdır. Onun göstərdiyi misilsiz şücaət və başlıq etdiyi tank alayının müstəsna rəşadətli torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsinə hər an hazır olan Azərbaycan Ordusunun bütün şəxsi heyəti üçün əsl

qəhrəmanlıq nümunəsidir. Anım mərasimində Əməkdar incəsənət xadimi, Prezidentin fərdi təqaüdcüsü polkovnik Abdullə Qurbanı Ulu Öndər Heydər Əliyevin "Tarix tarixdir və 1941-1945-ci illər müharibəsi Azərbaycan xalqının tarixində mühüm yer tutur, xalqımızın tarixinin parlaq səhifələrindəndir. Biz bunları böyük hörmət və ehtiramla xatırlamalıyıq... Tarixdən heç bir şey silmək olmaz, onun hər bir mərhələsi xalqın salnaməsi, həyat yoludur" fikrini xatırladı və tədbir iştirakçılarına görkəmli hərbi xadim Həzi Aslanovun heyat və döyüş yolu barədə ətraflı məlumat verdi.

Müdafiə Nazirliyinin Şəxsi Heyət Baş İdarəsi İdeoloji İş və Mənəvi-Psixoloji Təminat İdarəsinin rəisi general-mayor Bəkir Orucov, Tankçı Veteranlar İctimai Birliyinin sədri, ehtiyatda olan zabit Hacı Əzimov, Vətən müharibəsinin tanrı iştirakçılarından tank taqımı komandiri zabit İsrayıl Bayramov və zabitarları çıxış edərək Həzi Aslanovun davamçıları olan Azərbaycan tankçılarının döyüşlərdə göstərdiyi qəhrəmanlıq nümunələrindən gənş söhbət açdılar.

Aslanov ailəsi adından çıxış edən generalın nəvəsi Elçin Aslanov göstərilən diqqət və qayğıya görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə və Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyinə minnətdarlıq edib.

Görkəmli sərkərdənin nəvəsi, səhəti ilə əlaqədar mərasimə iştirak etməyən polis general-mayoru Həzi Aslanov tədbir iştirakçıları ilə telefon əlaqəsi yaradaraq ölkə rəhbərliyinə, eləcə də Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyinə Aslanov ailəsi adından bir daha təşəkkür edib və onların da bütün xalqımız kimi Müzəffər Ali Baş Komandanın hər bir əmrinə hər an hazır olduqlarını bildirdi.

Böyük Zəfər ermənilərin uydurduğu ideoloji "konsepsiyaları" darmadağın etdi

Qarabağa və Şərqi Zəngəzürda səfər edən əcnəbilər də kimin barbar, kimin qurucu, yaradıcı xalq olduğuna şahidlik edirlər

Əvvəli 1-ci səh.

Yalnız beynəlxalq təşkilatların təzyiqləri nəticəsində Ağdam Cümə məscidini, Şuşa şəhərindəki Aşağı Gövhər ağa, Yuxarı Gövhər ağa və Saatlı məscidlərinin divarlarını salamat saxlamaq mümkün olub.

Erməni barbarlığına, sadəcə, İslam mədəniyyətinə aid abidələr tuş gəlməyib. Mənfur düşmən qədim insan məskənləri olan Azık, Tağlar mağaralarından hərbi məqsədlərlə istifadə edib. Həmçinin işğalçılar Azık mağarasında Azərbaycan izlərini itirmək məqsədi ilə arxeoloji tədqiqat apararaq üçün qeyri-qanuni olaraq xarici ölkələrdən alimlər dəvət ediblər.

Ermənilərin zamanla həyata keçirmək istedikləri məkrli niyyətlərindən biri də Azərbaycan ərazilərindəki Qafqaz alban irsinə yiyələnmək olub. Bu səbəbdən də işğal altında qalan bütün alban məbədlərini özününkülaşdirməyə, tarixi faktların saxtalaşdırılmasına çalışıblar. Onlar bu əməlləri ilə həmin ərazilərə olan iddialarını gücləndirmək, saxta faktlar təqdim edərək dünyanı bu yalanlarına inandırmaq istəyiblər. Bəzi hallarda da buna nail olublar...

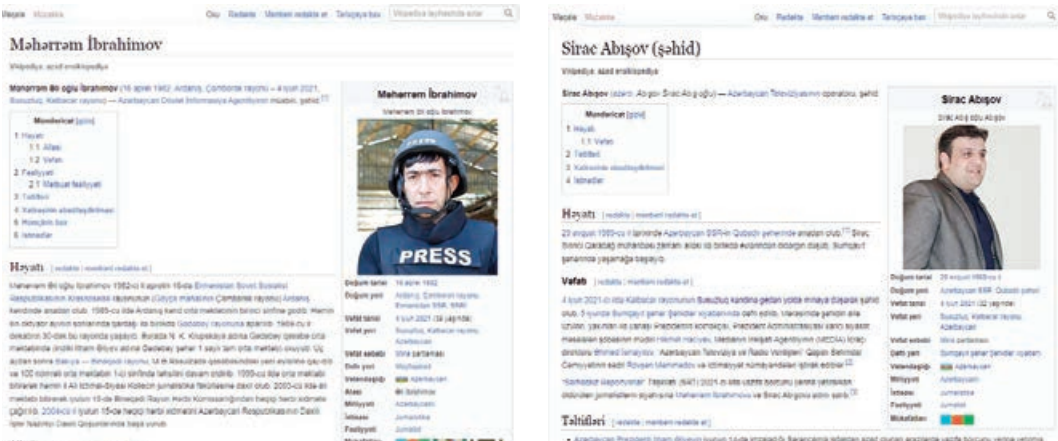
Və həm də parlaq Zəfərimiz erməni vəhşiliklərinin, vandallıqlarının çirkin üzünü tam çıpaqlığı ilə bütün dünyanın gözləri önünə sərilməsinə işiç tutdu. Ermənilərin "qədim, mədəni, sivil xalq" kimi özlərinə uydurduqları bütün ideoloji "konsepsiyalarını" darmadağın etdi. Sübut edildi ki, onların işğal altında saxladığı ərazilərimizdə törətdikləri vəhşi əməllər iddia etdikləri "mədəni xalq" statusuna uyğun gəlmir və ondan çox-çox uzaqdır.

İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra beynəlxalq ictimaiyyətin nümayəndələri işğaldan azad olunan torpaqlarımıza səfər edərək oradakı vəhşətə öz gözləri ilə görürlər. Eyni zamanda ermənilərin illərdi dünyaya sırımaq istedikləri yalanların şahidi olurlar. Çünki ermənilərin absurd iddialarının və bir çox məkrli xarici qüv-

Gün üzünə çıxan erməni yalanları

Amma 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycanın qazandığı böyük Qələbə Ermənistanın işğal altında saxladığı ərazilərimizdəki vandallıqlara son qoydu, milli-mənəvi irsimizi dağıntıdan, talandan, Yer üzündən silinməkdən xilas etdi.

"Vikipediya" da şəhid jurnalistlər Məhərrəm İbrahimov və Sirac Abışov haqqında məqalələr yaradılıb

Şəhid jurnalistlər - Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC) müxbiri Məhərrəm İbrahimov və "Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin operatoru Sirac Abışov haqqında "Vikipediya"nın Azərbaycan dili bölməsində məqalələr yaradılıb.

Bu barədə AZƏRTAC-a "Vikipediya" üzrə mütəxəssis, diaspor üzrə araşdırmaçı-ekspert Elnur Elitürk məlumat verib.

O bildirib ki, "Qorqud" Vikipediya Metodik Klubunun könüllüləri tərəfindən hazırlanan məqalələrdə şəhid jurnalistlərin heyat və fəaliyyəti barədə ətraflı məlumat verilib. Məqalələr etibarlı istinadlarla zənginləşdirilib.

Milli Məclisin deputatı Elnur Allahverdiyevin təşəbbüsü ilə yaradılan "Qorqud" Vikipediya Metodik Klubunun ekspertləri tərəfindən "Susuzluq kəndi yaxınlığında parltağı" adlı məqalə onlayn ensiklopediyanın türk, rus, ingilis, yunan, italyan, ərəb, fransız və digər dillərdəki bölmələrində də yaradılıb.

Xatırladaq ki, 2021-ci il iyunun 4-də saat 11:00 radələrində xidməti vəzifələrinin icrası ilə əlaqədar işğaldan azad edilmiş Kəlbəcər rayonuna ezam olunmuş bir qrup

jurnalisti aparən "KamAZ" markalı sərnişin avtomobilinin rayonun Susuzluq kəndi istiqamətində hərəkət edərkən tank əleyhinə minaya düşməsi nəticəsində üç nəfər - AZƏRTAC-ın müxbiri Məhərrəm İbrahimov, Azərbaycan Televiziyasının operatoru Sirac Abışov və Kəlbəcər Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının Susuzluq kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəsinin müavini Arif Əliyev həlak olublar.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə Məhərrəm İbrahimov və Sirac Abışov ölümlərindən sonra 3-cü dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordeni ilə təltif ediliblər.

"Məşğulluq marafonu" üzrə 1550-dən çox şəxs işlə təmin olunub

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən ötən ilin iyun ayında başlanılan "Məşğulluq marafonu"na bu günədək 610 işəgötürən qoşulub.

Nazirliyin İctimaiyyətlə əlaqələr və kommunikasiya şöbəsinə AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, onlar Vətən müharibəsi şəhidlərinin ailə üzvlərinin və müharibədə yaralanmış hərbi qulluqçuların məşğulluquna dəstək məqsədi daşıyan marafona 4005 vakansiyaya təqdim edilib.

Həmin vakansiyalar üzrə Vətən müharibəsi şəhidlərinin ailə üzvləri və artıq müharibə iştirakçılarından 1550-dən çox şəxs işlə təmin olunub. Hazırda vakansiyalar üzrə göndərişlərin verilməsi davam edir.

"Qəhrəmanlarımızın məşğulluquna birgə dəstək olaq!" deyəli altında keçirilən "Məşğulluq marafonu"na qoşulmaq istəyən işəgötürənlər vakansiyaları barədə, işlə təmin olunmaq istəyən şəxslər ailəsi üzvləri və Vətən müharibəsində yaralanmış qəhrəmanlarımız isə özləri haqqında məlumatları <https://dma.gov.az/layiheler/mesgulluq-marafonu> linkinə daxil olmaqla qeyd edə bilərlər.

Komando hərbi hissəsində təlim məşqləri olub

Quru Qoşunlarının döyüş hazırlığı planına əsasən Əməliyyat (Komando) hərbi hissəsində təlim məşqləri keçirilib.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, təlimin ssenarisinə uyğun olaraq taktiki yerdəyişmə fəaliyyətləri icra edən komandolar kəşfiyyət məlumatları əsasında şərti düşmənin kəşfiyyət-diversiya qrupunun təxribat törədcəyi ehtimal edilən ərazi istiqamətində irəliləyiblər.

Komandolar maskalanma tələblərinə əməl etməklə sərt iqlim şəraitində, kəskin relyefli ərazilərdə kəşfiyyət aparma, şərti düşmən signaqlarının aşkarlanması, eləcə də kəşfiyyət-diversiya qrupunun mühasirəyə alınaraq zərərsizləşdirilməsi üzrə tapşırıqları müvəffəqiyyətlə yerinə yetiriblər.

Əvvəli 1-ci səh.

Həmin səfər çərçivəsində Volodimir Zelenskinin mətbuatə bəyanatında iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinə aid vacib sənədlərin imzalandığını, qarşıda daha ciddi planların olduğunu, qida təhlükəsizliyi və ticarət sahəsində geniş müzakirələrin aparıldığını vurğuladı. Ukrayna Prezidenti iki-tərəfli ticarət döviyyəsinin dəyərini diqqətə çatdırdı. Dövlətimizin başçısının sözlərinə görə, bu təmaslar və müzakirələr möhkəmləndikcə qarşılıqlı əlaqələr perspektivlərə köklənməyə imkan verir.

İlham Əliyev energetika və digər sahələrdə yeni planların həyata keçirilməsinə tapacağını da bildirdi: "Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti - SOCAR Ukraynada öz fəaliyyətini genişləndirmək əzmindədir və şadam ki, Ukrayna tərəfi də bunun dəstəkləyir. Hazırda SOCAR-ın Ukraynada geniş yanacaq doldurma stansiyalardan ibarət şəbəkəsi var və əlbəttə ki, neft və neft məhsul-

ləndirilməli, aviyaşia, ümumiyyətlə, nəqliyyat dəhlizləri GUAM çərçivəsində daha da inkişaf etməlidir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev də bəyanatında tərəflər arasında yüksək səviyyəli dialoqun aparıldığını, Prezident Zelenski ilə bir ay bundan əvvəl Brüsselə görüşdüyünü, 2019-cu ilin sonunda isə Ukrayna Prezidentinin Azərbaycana səfər etdiyini diqqətə çatdırdı. Dövlətimizin başçısının sözlərinə görə, bu təmaslar və müzakirələr möhkəmləndikcə qarşılıqlı əlaqələr perspektivlərə köklənməyə imkan verir. İlham Əliyev energetika və digər sahələrdə yeni planların həyata keçirilməsinə tapacağını da bildirdi: "Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti - SOCAR Ukraynada öz fəaliyyətini genişləndirmək əzmindədir və şadam ki, Ukrayna tərəfi də bunun dəstəkləyir. Hazırda SOCAR-ın Ukraynada geniş yanacaq doldurma stansiyalardan ibarət şəbəkəsi var və əlbəttə ki, neft və neft məhsul-

ların ixracı və emalı ilə bağlı yeni addımların atılması bizim əməkdaşlığımız daha da dərinləşdirəcək. Enerjinin digər növləri üzrə əməkdaşlıq bağlı fikir ayrılığı yoxdur".

Xəbər verildiyi kimi, iki dövlət başçısının iştirakı ilə yanvarın 14-də Kiyevdə gənş tərkibdə görüş başa çatdıqdan sonra Azərbaycan-Ukrayna sənədlərinin imzalanması mərasimi keçirilmişdir. Azərbaycan Respublikasının energetika naziri, hökumət rəhbəri komissiyasının həmsədri Pərviz Şahbazov və Ukrayna Baş nazirinin müavini, hökumət rəhbəri komissiyasının həmsədri İrina Vereşçuk Ukrayna Nazirlər Kabineti ilə Azərbaycan Respublikası Hökuməti arasında "Qida təhlükəsizliyi sahəsində əməkdaşlıq haqqında" sənədi, həmçinin tərəflər arasında "İkiterəfli ticarətdə seçili əməkdaşlıq haqqında" və "Aqrar sahədə əməkdaşlıq haqqında" anlaşma memorandumlarını imzalayıblar. Azərbaycan Respublikasının

iqtisadiyyat naziri, SOCAR-ın Müşahidə Şurasının sədri Mikayıl Cəbbarov və "Neft-qaz Ukraini" Milli Səhmdar Şirkəti" Səhmdar Cəmiyyətinin İdarə Heyətinin sədri Yuri Vitrenko isə "Neft-qaz Ukraini" Milli Səhmdar Şirkəti" Səhmdar Cəmiyyəti ilə Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti - SOCAR arasında "Energetika sahəsində əməkdaşlıq haqqında" anlaşma memorandumuna imza atdılar.

Bu yerdə iki ölkə liderləri arasında istəti münasibətlər də qeyd olunmalıdır. Belə ki, Volodimir Zelenskinin 2019-cu ildə Prezident seçilməsindən sonra ilk xarici səfərlərindən biri Azərbaycana olmuşdur. O zaman iki ölkə arasında öncül sahələrdə əməkdaşlığın daha da genişlənməsinə dair bir sıra mühüm sənədlər imzalanmışdı.

Ötən ilin dekabrında Brüsselə səfəri zamanı Ukrayna Prezidenti İlham Əliyevlə də görüşərək onu ölkəsinə səfərə dəvət etmişdir. Həmin görüş zamanı Prezi-

dent Zelenski iki ölkə arasında nəqliyyat-logistika sahəsindəki əməkdaşlığın gənş perspektivlərinə diqqət çəkərək Avropa - Qafqaz - Asiya marşrutu ilə dəmir yolu və dəniz nəqliyyatı ilə yükdaşıma təşkilatı üçün işlərin sürətlənməsini zəruri hesab etdiyini bildirmişdir.

Azərbaycanla Ukrayna arasında əlaqələrin səmərəli sahələrindən biri də enerjidir. Bu sahədə isə Azərbaycan Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) mühüm yeri var. Ukraynada yanacaq doldurma məntəqələri şəbəkəsinə malik olan SOCAR-ın törəmə müəssisəsi "SOCAR Energy Ukraine" benzin və digər neft məhsullarının pərakəndə satışını həyata keçirir. 2009-cu ilin dekabr ayında Ukraynada fəaliyyətə başlayan SOCAR bu gün həmin ölkədə 60 yanacaq doldurma məntəqəsinin və 4 neft bazasının sahibidir.

Bahadır İMANQULİYEV, "Azərbaycan"

Xeyriyyəçilik unudulmur

Hacı Zeynalabdin Tağıyev də bu fəaliyyəti ilə yaddaşlarda qalmışdır

Paytaxt Bakı daha bir əlamətdar hadisənin şahidinə çevrildi. Əslində, son 20 ilə yaxındır ki, Bakı belə tarixi, əlamətdar hadisələrlə yaşayır, inkişaf edir, özəlını saxlamaqla, özəllyi ilə də hüsünə heyranlığını artırır. Bu da, ümumiyyətlə, ölkəmizin dinc quruculuğu, iqtisadi yüksəlişi, mədəni inkişafı ilə sıx şəkildə bağlıdır.

2020-ci ildə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Hacı Zeynalabdin Tağıyevin abidəsinin ucaldılması ilə bağlı imzaladığı sərəncam paytaxtımızda belə tarixi hadisələrdən daha birinin yaşanmasına səbəb oldu. Xalq rəssamı, məşhur heykəltaras Xanlar Əhmədovun sənətkarlıq məharəti elan olunmuş müsabiqədə qalib gəldi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 18-də abidənin açılış mərasimindəki çıxışı zamanı bildirdi ki, seçilən məkan - ünvan Hacı Zeynalabdin Tağıyevin adına layiq yerdirdi. Abidənin məhz bu yerdə yerləşməsinin böyük rəmzi mənası var. Hacı Zeynalabdin Tağıyev ömrü boyu Bakının abadlaşmasına, ümumiyyətlə, Azərbaycanın inkişafına böyük töhfələr verib.

Azərbaycan Prezidenti öncə onu xüsusi vurğuladı ki, dünyanın milyonçularından və mənasatlarından biri kimi tanınmış H.Z. Tağıyev zəngin adam olsa da, çox kasıb ailədə böyümüşdü və sərvətini öz zəhməti hesabına qazanmışdı. Ancaq tarixdə o, zəngin adam kimi yox, məhz xeyriyyəçi kimi qaldı: "...Əgər onun xeyriyyəçilik fəaliyyəti olmasaydı, yəqin ki, o, Azərbaycan xalqının yaddaşında qalmazdı. Onun təşəbbüsü ilə Azərbaycanda bir çox önəmli layihələr həyata keçirilmişdir. Onların arasında, əlbəttə ki, Bakıya təmiz içməli suyun gətirilməsi layihəsinə xüsusilə qeyd etməliyəm. Şollar su kəməri bugünə qədər fəaliyyətdədir, bugünə qədər Bakını, Sumqayıt təmiz içməli su ilə təmin edir. Bu kəmərin tikintisi üçün Zeynalabdin Tağıyev öz vəsaitindən istifadə etmişdir. Məhz onun təşəbbüsü və maliyyə dəstəyi ilə Bakıda teatr binası inşa edilmişdir, bir çox sənaye müəssisəsi inşa edilmişdir, azərbaycanlı qızlar üçün ilk dünyəvi məktəb açılmışdır. Deyə bilərik ki, müsəlman aləmində ilk dünyəvi məktəb məhz Bakıda azərbaycanlı qızlar üçün Tağıyevin vəsaiti və təşəbbüsü ilə yaradılmışdır..."

Azərbaycan Prezidenti hər bir tədbirdə toxunduğu məsələnin tarixi əhəmiyyətini də geniş ictimaiyyətə

çatdırır. Bu dəfə də diqqət mərkəzinə gətirilən xalqımızın milyonçuxeyriyyəçi oğlunun doğma Azərbaycanın hərtərəfli inkişafı üçün göstərdiyi xidmətlərin tez-tez və vaxtaşırı dilə gətirilməyən məqamlarına da diqqət yetirildi. Məsələn, şəhərdə tramvay xətlərinin açılması, əsrlərin paytaxtı kimi tanınan Bakıya əlavə gözəllik və memarlığına töhfə verən bir çox tarixi binaların təşəbbüskarı məhz Tağıyev olub.

Dövlət başçısının vurğuladığı kimi, yüzlərlə gənci Rusiyaya və Avropaya oxumaq üçün göndərməklə onların təhsil xərçini öz üzərinə götürmək də gələcəyə yönəlmiş addım idi. Bəlkə çoxları bilmirdi ki, həmin tələbələr arasında Azərbaycan səhiyyəsinin inkişafındakı xidmətlərinə görə qəlblərə adı yaşayan Əziz Əliyev də var idi. O Əziz Əliyev ki, qədim Azərbaycan torpağı olan İrəvan xanlıq ərazisində doğulmuşdu. O da Tağıyev kimi kasıb ailədən idi, oxumaq istəyirdi. Ona görə də Hacıya məktub yazaraq xahiş etmişdi ki, ona maddi kömək göstərsin. Hacı Zeynalabdin isə bir azərbaycanlı gəncin təhsilə olan belə marağını nəzərə alaraq ona pul göndərmiş, Əziz Əliyevin o vaxt Sankt-Peterburq Hərbi Tibb Akademiyasında oxumasına səbəb olmuşdu. Azərbaycan Prezidenti də məhz xalqın yaddaşlarında yaşamasının vacibliyini xüsusilə qeyd etdi: "...Hesab edirik ki, bu hadisə onun gələcək tələyində həlledici rol oynamışdır. Çünki o, həm gözəl həkim, eyni zamanda, böyük dövlət xadimi olmuşdur. İkinci Dünya müharibəsində onu Bakıdan Dağıstana ezam etmişlər. Bir neçə il Dağıstanın rəhbəri vəzifəsində işləmişdir və dağıstanlıların sürgündən xilas etmişdir. Çünki o vaxt başqa Qafqaz xalqları ilə bərabər, dağıstanlıları da Qazaxıstana sürgün etmək istəyirdilər, sovet hökumətinin belə planları var idi. Məhz Əziz Əliyevin qətiyyətli mövqeyinə görə bu, baş vermədi. Dağıstanlıları bunu yaxşı bilir, yaxşı xatırlayırlar və təsadüfi deyil ki, Mahaçqalada dağıstanlıların təşəbbüsü ilə Əziz Əliyev abidəsi ucaldılmışdır..."

Açılış mərasimində iştirak edənlər onu da öyrəndilər ki, on doqquzuncu yüzillikdə xeyriyyəçilik ənənələri məhz Hacı Zeynalabdin Tağıyev tərəfindən qoyulub. Bu gün isə xeyriyyəçilik ənənələri müstəqil Azərbaycanın davam edir və daha geniş vüsət almaqdadır. Azərbaycanda, Cənubi Qafqazda Heydər Əliyev Fondunun xeyriyyəçilik ənənələrindən bəhrələnenlər minlərlə deyil, milyonlarla azəmi-

Budur, tariximizin yazılmamış, oxunmamış səhifələrindəki vacib məqamlar, milli-mənəvi dəyərlərin qorunub saxlanması xalq məhəbbəti, dövlət qayğısı. Onu bu gün Azərbaycan Prezidenti də nümunə olaraq gələcək nəsillərə təqdim edir.

Hacı Zeynalabdin Tağıyev ilk dəfə olaraq Qurani-Kərimi Azərbaycan dilinə tərcümə etdirib. Məhz Hacınin təşəbbüsü və xeyriyyəçiliyi hesabına Azərbaycanda bir çox dini abidə inşa olunub. Hacınin, əlbəttə, təhsillə bağlı təşəbbüsləri yalnız Bakı ilə kifayətlənmirdi. Naxçıvan, Gəncə, Şamaxı və qonşu Gürcüstanda azərbaycanlıların yaşadığı bölgələrdə də onun pulu hesabına məktəblər açılmışdır.

Açılış mərasimində iştirak edənlər onu da öyrəndilər ki, on doqquzuncu yüzillikdə xeyriyyəçilik ənənələri məhz Hacı Zeynalabdin Tağıyev tərəfindən qoyulub. Bu gün isə xeyriyyəçilik ənənələri müstəqil Azərbaycanın davam edir və daha geniş vüsət almaqdadır. Azərbaycanda, Cənubi Qafqazda Heydər Əliyev Fondunun xeyriyyəçilik ənənələrindən bəhrələnenlər minlərlə deyil, milyonlarla azəmi-

natlı, imkansız, yaxud sağlamlığına qovuşan insanlardır, həm də yalnız bizim millətin nümayəndələri deyil. Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondunun əsas məqsədi insanlara kömək göstərmək, Azərbaycan mədəniyyəti dünyada təbliğ etmək, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, incəsənət, elm sahələrinə töhfə verməkdir.

Azərbaycanın multikultural, müasir dövlət kimi dünyada tanınmasında da Heydər Əliyev Fondunun müstəsna xidmətləri var: "...Məhz fondun fəaliyyəti nəticəsində Azərbaycan daha çox tanınır və məhz bu əməllərlə İkinci Qarabağ müharibəsi dövründə kömək göstərdi. Çünki Azərbaycan xalqı yaxşı bilir ki, o vaxt erməni lobbisi və onun havadarları Azərbaycan haqqında olmanın yalanlar uydurub media məkanına atmışlar. Ancaq uzun illər ərzində Heydər Əliyev Fondunun müxtəlif ölkələrdə fəaliyyəti və Azərbaycanın müasir, mütərəqqi dövlət kimi tanınması bu təbliğatı alt-üst etmişdir. Bu gün Heydər Əliyev Fondu qarşısında yeni vəzifələr dayanır. Ənənəvi fəaliyyətlə yanaşı, bu gün fond azad edilmiş torpaqlarda geniş fəaliyyətə başlamışdır. Fondun təşəbbüsü ilə azad edilmiş torpaqlarda hazırda dini abidələri-

mizin əsaslı təmiri, bərpa edilməsi və inşası prosesinə start verilib. Şuşa şəhərində Yuxarı Gövhər ağa, Aşağı Gövhər ağa, Saatlı məscidləri, Ağdam şəhər məscidi Heydər Əliyev Fondu tərəfindən əsaslı bərpa edilmişdir. Zəngilan şəhər məscidi də həminlərin. Eyni zamanda, Daşaltıda, Hadrutda və Şuşa şəhərində yeni məscidlərin tikintisi də məhz Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə həyata keçirilir. Təkcə sadaladığımız dini abidələrimizin sayı 8-ə bərabərdir və əminəm ki, fond digər layihələrdə də fəal iştirak edəcək. Bildiyiniz kimi, məcburi köçkünlər üçün yeni evlərin yaradılması da Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə geniş vüsət almışdır və mənim iştirakımla Qobu qəsəbəsində bir neçə böyük, çoxmərtəbəli evlərin inşası təmin edilmişdir".

Dövlət başçısı tədbirdə onu da vurğuladı ki, bu gün mən çox şadam - Zeynalabdin Tağıyevin abidəsi Bakıda ucaldılıb. O, buna layiq idi. Ümumiyyətlə isə, Azərbaycan xalqı tarix, millət qarşısında xidmət olan hər bir insanı öz qəlbində yaşadır, milyonçuxeyriyyəçi Hacı Zeynalabdin Tağıyev kimi...

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU,
"Azərbaycan"

Dirilən yaxşılıq

(Bakıda Hacı Zeynalabdin Tağıyevin heykəlinin qoyulması münasibətilə)

Kim deyir ki, yaxşılıq, yaxşı əməl, xeyirxahlıq Unudulur, itib-batır, O, səhv edir. Yaxşı əməl də Haqq kimi incədir, ləynən gözündən keçən olur, Ancaq üzülür. Torpaq altında qalan, Əsrlərə ədalət yatan Qızıl küləsi kimi dəyərini, qiymətini itirmir. Yaşayır ürəklerde Yol gələ-gələ, Keçir o nəsildən bu nəsle, O əsrden bu əsrə.

Günlərin birində Ruhunun yaşadığı şəhərin Ən gur yerində Qala divarları önündə Başındakı Buxara papağı, Əlindəki əsası, təsbehilə, Əynindəki həmin geyimlə Görürür o. Hamı ona həsrətlə, Heyrətlə baxıb, Salam verir, Təzim edir. Əlini əlinə toxundurmaq istəyir. - Xoş gəlmisən, səfa gətirmisən, Öz şəhərinə, Doğma Vətəninə, - deyir.

Seyran CAVADOV,
"Azərbaycan"

Azərbaycan alternativ enerji sahəsində də önə çıxır

Xarici investorlar bu sahədə də ölkəmizə xüsusi maraq göstərirlər

Əvvəli 1-ci səh.

Enerji ilə təminat göstəricisinə görə öndə gedən ölkələr sırasında olan Azərbaycanda enerjinin ötürülməsi sahəsində də çox işlər görülüb və bunun sayəsində enerji itkisinin qarşısı xeyli alınıb.

Məlumdur ki, dünyada ətraf mühitə zərər verməyən bərpaulunan enerjiden istifadəyə üstünlük verilir. Bu sahədə Avropa İttifaqı ölkələri daha fəaldır. Düzdür, Almaniyada atom enerjisindən tam imtina etmək çağırışı etsə də, Fransa bu təklifə hələlik qoşulmaq fikrində deyil. Ancaq müəyyən fikir ayrılıqlarına baxmayaraq, qoca qitədə bərpaulunan enerjiden istifadə geniş yayılıb. Hətta Avropadakı siyasi partiyalar seçkilərdə səs qazanmaq üçün bu amildən geniş şəkildə istifadə edirlər.

Bu da səbəbsiz deyil. Son iki əsrdə sənayenin sürətlə inkişafı ətraf mühitin çirklənməsinə səbəb olub. Atmosferin həddindən çox çirklənməsi isə iqlim dəyişikliyinə, kənd təsərrüfatı məhsullarının yetişdirilməsinə, həmçinin insanların sağlamlığına ciddi zərər vurur. Çıxış yolu kimi alternativ enerjiden istifadə gözlənilir. Bu üzündən dünyada bərpaulunan enerjiden geniş şəkildə istifadə yolları aranır və elmi tədqiqatlar aparılır. Lakin dünyanın tam bərpaulunan enerjiyə keçməsi barədə daqiqə heç nə bəlli deyil. Bəlli olan odur ki, bu növ enerjiden istifadə sürətlə yayılır. Hazırda dünyada istehsal olunan enerjinin 15 faizi alternativ və bərpaulunan enerjinin payına düşür. Hətta BP kimi nəhəng neft-qaz istehsalçısı olan transmilli şirkət də bu sahədə fəaliyyət göstərməyə başlayıb.

Bu prosesdən Azərbaycan da geri qalmır. Ölkəmiz zəngin neft-qaz ölkəsi olsa da, gələcək enerji təminatını alternativ mənbələrdə görür. Azərbaycanda hələ 2011-ci ildən "Qobustan" Hibrid Elektrik Stansiyası fəaliyyət göstərir. Onu da vurğulayaq ki, ölkəmiz külək və günəş enerjisinin istehsalı üçün geniş mənbələrə malikdir. Bu bizə alternativ enerjiden daha geniş istifadə etmək imkanı yaradır. Cari il yanvarın 13-də Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının "ACWAP Power" şirkəti tərəfindən 240 MVt gücündə "Xızı-Abşeron" Külək-Elektrik Stansiyasının təməlinin qoyulması da ölkəmizdə bərpaulunan enerjiyə keçidə bağlıdır.

Bununla bağlı keçirilən mərasimdə çıxış edən Prezident İlham Əliyev ölkəmizin alternativ və bərpaulunan enerjiden istifadəetmə konsepsiyası barədə demişdir: "Dünyanın, demək olar ki, gündəliyinin ön sıralarında olan "Yaşıl gündəliyi" də təsdiq edilib və biz öz növbəmizdə işğaldan azad edilmiş əraziləri - 10 min kvadratkilometr ərazini "yaşıl enerji" zonası elan etmişik. Artıq bir neçə su-elektrik stansiyası inşa edilib, fəaliyyətdədir. Günəş və külək stansiyalarının yaradılması ilə bağlı konkret planlarımız var".

Qeyd etdiyimiz kimi, ölkəmizdə alternativ enerji mənbələri çoxdur. Dövlət başçısı bu il yanvarın 12-də yerli televiziya kanallarına müsahibəsi zamanı bildirmişdir ki, Cəbrayıl rayonunda 240 meqavatlıq yeni günəş stansiyasının tikintisi ilə bağlı xarici investorlar tərəfindən müzakirə olunub. Ümumilikdə isə, işğaldan azad olunan Kəlbəcər və Laçın rayonlarında 10 min meqavata yaxın potensial mövcuddur.

Prezident İlham Əliyevin apardığı uğurlu iqtisadi islahatlar və xarici siyasəti ölkəmizə beynəlxalq aləmdə böyük nüfuz qazandırdı. Dövlət başçısı dəfələrlə bəyan etmişdir ki, "sözümüzümüz qədr etibarlıdır". Ölkəmizdə olan mənbəti investisiya mühtiti, sərmayələrin qanunla qorunması da xarici tərəfdaşların ölkəmizə olan marağını artırır başlıca amillərdəndir. Bu növ ölkəmizdə alternativ enerji stansiyalarının tikintisinə xarici şirkətlərin marağı göstərmələri bir daha sübut edir. Təmələqayma mərasimində çıxış edən Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının energetika naziri, şahzadə Əbdül Əziz bin Salman Əl-Saud çıxışında demişdir: "Azərbaycana yatırılan 300 milyon dollara yaxın sərmayə "ACWAP Power" şirkətinin Səudiyyə Ərəbistanı hüddüdlərindən kənarda qoyduğu ən iri sərmayədir. Bildiyimiz kimi, bu enerji stansiyasının gücü külək hesabına əldə olunan 240 meqavat olacaq ki, bunun da sayəsində 300 min evi elektrik enerjisi ilə təmin edəcək. Eyni zamanda, 220 milyon kubmetr təbii qaza qənaət olunacaq atmosfərə biz il ərzində 400 min ton karbon qazının atılmasını azaldacağıq. Bununla biz Azərbaycanın 2030-cu ilə qədər bərpaulunan enerji mənbələri sahəsində 30 faiz elektrik enerjisinin əldə olunmasına məqsədinə əhəmiyyətli dərəcədə töhfə verməyə başlayacağıq".

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

Yeni hərbi obyektlər istifadəyə verilib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin tapşırığına əsasən orduumuzda həyata keçirilən tikinti-quruculuq işləri çərçivəsində yeni inşa edilmiş və əsaslı təmir olunmuş hərbi obyektlər istifadəyə verilib.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, nazir müavini - Maddi-Texniki Təminat Baş İdarəsinin rəisi general-leytenant Nizam Osmanov və Quru Qoşunları komandanı general-leytenant Ənvər Əfəndiyev təlim hərbi hissəsində və mərkəzi ərzaq anbarının bölgələrdə yerləşən bölmələrinin birində olublar.

Maruzə olunub ki, hərbi hissədə bütün obyektlər müasir tələblərə uyğun əsaslı təmir olunaraq lazımı avadanlıq və inventar təchiz edilib. Burada ideoloji sinif, xidmət, məişət və silah otaqları, eləcə də dəftərxana, yataqxana, yeməxana mövcuddur. Mətbəxdə sanitariyeniyyət qaydalarına tam riayət olunmaqla dadlı, keyfiyyətli və isti yeməklər hazırlanır. Hərbi qulluqçuların asudə vaxtını səmərəli keçirməsi və gənc əsgərlərin valideynləri ilə görüşməsi üçün şərait yaradılıb.

Texnikalara qulluq göstərilməsi üçün hərbi hissənin ərazisində inşa edilən texniki xidmət və təmir məntəqəsində görülən işlərlə tanış olan nazir müavini texniki xidmət zamanı təhlükəsizlik qaydalarına əməl edilməsi barədə əlavə göstərişlər verilib.

Sonda nazir müavini ərzaq anbarının yeni inşa edilmiş qərargah binası və bölmənin qoşqulu mətbəxinə baxış keçirib, xidmətin yüksək səviyyədə təşkili və aparılması ilə bağlı müdafiə nazirinin müvafiq tapşırıqlarını çatdırıblar.

Gürcüstanın qazlaşdırılmasına Azərbaycandan böyük dəstək

Əvvəli 1-ci səh.

Yeri gəlmişkən, azərbaycanlıların yaşadığı kənd və bölgələrin çoxu artıq qazlaşdırılıb. Qonşu ölkənin qazlaşdırılması 300 milyon dollardan çox investisiya yatırılıb. Xatırladaq ki, Gürcüstanda qazlaşdırmanın səviyyəsi 90 faiz təşkil edir. Bir çox ölkələrin qazlaşdırma sahəsində çətinliklərinin olduğu bir vaxtda bu, çox yüksək göstəricidir.

Prezident İlham Əliyevin göstərişi ilə Gürcüstanda yaşayan soydaşlarımızın sosial şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün də bir sıra layihələr həyata keçirilir. Gürcüstan hökuməti də azərbaycanlıların six yaşadığı bölgələrin inkişafına diqqət ayırır, həmçinin SOCAR-in layihələrini dəstəkləyir və onları reallaşdırılması üçün şərait yaradır. Bu layihələr soydaşlarımızın sosial-iqtisadi vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına və cəmiyyətdə daha səmərəli inteqrasiya olunmasına xidmət edir. Məsələn, keçən il Qızılhacılı kəndində inşa olunan idman kompleksinin və Laqədəxi rayonunun Qabal kəndində tikilən uşaq bağçasının açılışı oldu. İdman kompleksi yeni texnologiyalar əsasında tikilib. Qırğu basketbol, voleybol və futzal kimi idman növləri üzrə beynəlxalq yarışların keçirilməsi üçün uyğundur. Müasir istilik və soyutma sistemləri, yangın əleyhinə vasitələrlə təmin olunan kompleksin tribunaları 150 tamaşaçıya hesablanır. Binanın ətrafı abadlaşdırılıb, kompleksin yaxınlığında ki futbol stadionu yenidən qurulub, buraya yeni sintetik qazon döşənib, metal çərçələr, tribunalar, işıqlandırma sistemi təmir edilərək yenilənib, ta-

maşaqlar üçün müasir oturmaçılar qoyulub.

Laqədəxinin 17 min əhali olan Qabal kəndində isə uşaq bağçası tikilib. Binanın layihəsi Gürcüstan ərazisində müəyyən edilmiş standartlara və tələblərə uyğundur. Bağçada müasir tipli oyun meydançası inşa edilib, bütün ərazi boyunca işıqlandırma sistemi qurulub, abadlaşdırma işləri aparılıb.

Hər iki sosial obyekt Gürcüstan hökumətinə təmənnəsiz təqdim olunub. Eləcə də SOCAR-in təqadüdü əsasında Qabal kəndində Gürcüstanın ali məktəblərində dövlət dilində təhsil alıb və bu proqram gürcüdümlü azərbaycanlı kadrların yetişdirilməsində böyük rol oynayıb. Hazırda bu proqram çərçivəsində neçə-neçə azərbaycanlı tələbə ali təhsil alır.

Gürcüstandan söz düşmüşkən qeyd edək ki, qonşu ölkə 2021-ci ildə Azərbaycanından 216 min tona yaxın dizel yanacağı idxal edib. Ümumiyyətlə, Gürcüstan tərəfindən keçən il 561 min 526 ton dizel yanacağı idxal olunub.

Gürcüstan Neft Məhsulları İdxalçıları Birliyindən verilən məlumata görə, bu ölkənin he-

sabat dövründə idxal etdiyi dizel yanacağının 38,4 faizi Azərbaycanın payına düşüb. Belə ki, keçən il Gürcüstan Azərbaycandan 215 min 872 ton dizel yanacağı idxal edib.

Azərbaycan bu göstərici ilə Gürcüstanın ən iri dizel yanacağı tədarükçüsü olub. Gürcüstanın ikinci ən böyük dizel tədarükçüsü Türkmənistandır. Xatırladaq ki, Gürcüstan ərazisindən Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) əsas ixrac neft kəmərinin keçdiyi üç ölkədən biridir. Ümumiyyətlə, Xəzər Azərbaycan sektorundan çıxarılan karbohidrogenlər dünya bazarında təhsil alıb və bu proqram gürcüdümlü azərbaycanlı kadrların yetişdirilməsində böyük rol oynayıb. Hazırda bu proqram çərçivəsində neçə-neçə azərbaycanlı tələbə ali təhsil alır.

Gürcüstandan söz düşmüşkən qeyd edək ki, qonşu ölkə 2021-ci ildə Azərbaycanından 216 min tona yaxın dizel yanacağı idxal edib. Ümumiyyətlə, Gürcüstan tərəfindən keçən il 561 min 526 ton dizel yanacağı idxal olunub.

Gürcüstan Neft Məhsulları İdxalçıları Birliyindən verilən məlumata görə, bu ölkənin he-

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

REGIONLAR

Cəlilabadda mövsümdə üç dəfə kartof yığılır

Elgün və ona kömək edən cavan oğlanlar sahənin kənarında dayanmış yük maşından kartof dolu taxta yeşikləri bir-bir yerə qoyur, sonra iş qızların yanına daşıyırlar. Xuraman Məmmədova, Tamara Bayramova, Gülnarə Cavadova, Aytac Məmmədova və başqaları götürülən toxumları 15 - 20 santimetrdən bir səliqə ilə çəkilməmiş barazaların arasına düzülür.

Mülkiyyətçi Nazim Şahbazov isə vedraya doldurulmuş ammofos gübrəsini əl ilə üstü örtülməmiş kartof toxumlarının kənarına səpir. Digər tərəfdə ata qoşulmuş xışla kartof toxumlarının və mineral gübrənin üstü örtülür. Cəlilabad Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzinin aqronomu Mubəriz Nadirovla birlikdə bu mənzərəni bir neçə dəqiqə seyr edirik.

Sahibkar N. Şahbazov bizi görüb yanımıza gəlir. Salamlaşır hal-əhval tutur. Söhbət zamanı məlum olur ki, kolzoz-sovxoq quruluşu dağıldıqdan sonra, əsasən, kartof əkilib-becərməklə məşğuldur. Ailəsini, balalarını, üstelik nəvələrini də buradan qazandıqları həlal zəhməti ilə saxlayır. Əkdəki sahə yaşıdğı Sabirabad kəndindən çox da uzaqda deyil. İcarəyə götürüldüyü torpaqda keçən il də kartof yetişdirib, yaxşı məhsul götürüb, hər hektardan 30 ton. Əvvəlki illərlə müqayisədə satışda problem olmayıb. Özünlün dediyinə görə, qiyməti onu qane edib. Ele ona görə həmin sahəni bu il də icarə-

yə götürməyi qərara alıb. Oğlu Elgünü, digər ailə üzvlərini işə cəlb etdiyindən xərci o qədər də çox çıxmır.

Beş addımlıqımızdakı kartofla dolu taraları nəzərdən keçiririk. Kartof toxumları artıq bir neçə yerden cücərti vermişdir. Nizami kişi onu keçən ilin noyabr ayında alaraq lazımı temperatur olan yerdə saxlamışdır ki, əkinə kimi cücərti verə bilsin. Çoxillik təcrübəsi onu artıq bu işlərin ustasına çevirmişdir. Söhbət zamanı qiymət artımından narazılıq edən müsahibim kartof toxumunun keçən ille müqayisədə bahalaşdığını bildirdi: "Mineral gübrələrin satışında da fərq özünü göstərir. Dövlət, cənab Prezident isə istəyir ki, hər bir vətəndaşına, o cümlədən kəndliyə, əkinçiyə kömək etsin. Son illər kənd təsərrüfatına göstərilən diqqət və qayğıkeşlik bunu aydın göstərir. Verilən subsidiyalar, edilən güzəştlər hamı kimi mənə də torpağa bağlayıb. Amma ürayimdən keçən bir sözü də deməyi özümə borc bilirməm. Prezident təkdir. Gör nə qədər işi var. Onun siyasəti, planı ilə torpaqlarımız düşməndən təmizləndi. Mənfur düşmən yenə sakit dayanmır. Qarabağda, ölkədə bu işləri görmək, xarici ölkə başçıları ilə söhbət aparmaq, özünü-sözünü bilməyənləri yerində tutmaq ələ-bələ iş deyil. Görək hər bir vətəndaşın adam bulaq görsün, oq olmasın. Məmurlar da görək öz vəzifə borclarına vicdanla yanaşsınlar, xalqa xidmət etsinlər. Yuxarıdakılar öz işlərini internetlə, nə bilim nə ilə görürlər. Amma istehsalçının yanına getmək, onunla görüşüb söhbət etmək, dərindən-sərinə bilmək, problemini çözmək internetlə olmur axı..."

Kartofçuluq bu gün Cəlilabad rayonunun iqtisadiyyatında mühüm yer tutur. Keçən il 5 min 400 hektardan 149 min 690 ton məhsul əldə olunub. Hər hektarın məhsuldarlığı 277 sentnerə çatıb. Tədarük olunan məhsulun 60 faizi Rusiya Federasiyasının müxtəlif şəhərlərinə ixrac edilib. Ağaqa-sımlı kənd sakini Vahid Ağayev, Maşlıq kəndində yaşayan Eldəniz Novruzov, Söyüdü kəndindən olan Əhli-man Nəcəfov, Cəlilabad şəhər sakini Xanlar Mirzəyev və onlarca başqaları hər hektardan 320 sentner kartof götürüblər.

Mülkiyyətçilər öten il məhsullarını yaxşı qiymətə satma bilməmiş. Sellofan örtük altında yetişdirilən kartof daha tez,

yeni aprel ayının ikinci günlüyündən yığıldığı üçün daha baha qiymətə - kiloqramı 1 manata realizə olunub.

Cari il rayon üzrə 5 min 700 hektarda kartof əkilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Buna görə iş adamları tərəfindən Rusiyadan "Nevskiy", "Arizon", "Aleqriya", "Udaçi" və digər toxum sortları gətirilmişdir. Şum işləri aparmaq üçün kifayət qədər texnika vardır. Hazırda 4 min hektardan çox sahədə əkin işləri başa çatdırılmışdır. Qalan 1700 hektarda isə işlər fevral ayının 10-dək yekunlaşdırılacaq.

Sevran CAVADOV,
"Azerbaijan"

Ötən il Şəkidə arıçılara 191 min manatdan çox subsidiya ödənilib

Şəki rayonunda 556 təsərrüfatçı arıçılıqla məşğul olur. Hazırda rayonun arıçılıq təsərrüfatlarında 19 min 102 arı ailəsi var.

Arıçılığın inkişafına göstərilən dövlət dəstəyinin nəticəsidir ki, 2021-ci ildə rayonda arıçılıq təsərrüfatlarının sayı əvvəlki ilə müqayisədə 18 təsərrüfat, arı ailələrinin sayı isə 329 ailə artıb. Öten il rayonda 190 tonadək bal istehsal olunub. Bu barədə AZƏRTAC-a Şəki Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzinin heyvandarlıq sektorunun müdiri Nazim Rəcəbov məlumat verib.

Qurum rəsmisi bildirib ki, Nazirlər Kabinetinin təsdiq etdiyi "Arıçılıqla məşğul olan fiziki və hüquqi şəxslərə saxladığı hər arı ailəsinə (pətəyə) görə subsidiya verilməsi Qaydası"na uyğun olaraq, 2021-ci ildə Şəki rayonunda arıçılıqla məşğul olan 556 arıçıya saxladığı 19 min 102 arı ailəsinə görə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına hər arı ailəsinə 10 manat hesabı ilə 191 min 20 manat subsidiya ödənilib.

Şamaxıda öten il 771 yeni iş yeri açılıb

Rayon Statistika İdarəsindən AZƏRTAC-a verilən məlumatda bildirilir ki, yeni açılan iş yerlərinin hamısı daimidir.

Açılan iş yerlərindən 39-u yeni yaradılan müəssisə və təşkilatlarda, 96-sı mövcud müəssisə və təşkilatlarda, 636-sı isə fiziki şəxslərdədir.

Regionların sosial-iqtisadi inkişafına göstərilən dövlət dəstəyi, sahibkarlar üçün yaradılan əlverişli şərait respublikamızın hər yerində olduğu kimi, Şamaxı rayonunda da yeni iş yerlərinin açılmasına, əhəlinin məşğulluğunun artmasına şərait yaradır.

Sumqayıtda abonentlərin 90 faizi su sayğacı ilə təmin olunub

Sumqayıtda kommunal sahədə, o cümlədən su və kanalizasiya sektorunda görülən işlərin xəritəsi daim yenilənməkdədir.

Təkcə öten il bu sahə üzrə 117,3 min abonentə xidmət göstərilib ki, onun da 112,6 min abonentini əhali, 4,7 min abonentini isə qeyri-əhali kateqoriyasına aiddir.

Bu gün şəhər sakinlərinin 89,7 faizi su sayğacı ilə təmin olunub. Şəhərin ətraf qəsə-

bələrində isə yeni tikililər artıq siyahıya alınıb. Cari ilin ortalarınca onlar da sayğac ilə təmin ediləcəklər.

Sumqayıt Sukanal İdarəsi öz imkanları hesabına məhəllədaxili su şəbəkələrində təmizləmə işlərini də həyata keçirir. Öten il 2,7 min paqonmetrdən çox su xətti təmir edililib. Bəzi ərazilərdə isə su xətləri yararsız halda olduğundan onlar yenisi ilə əvəzlənib.

Əhalini narahat edən problemlərdən biri də yaşayış binalarının zirzəmlərində yığılıb qalan çirkli sulardır. Öten il 102 binanın zirzəmisindəki su xəttində təmir işləri aparılıb və orada olan kommunikasiya xətləri dəyişdirilib. Təmir edilən su xətlərinin uzunluğu 541,3 paqonmetrdir.

Hazırda şəhər üzrə zirzəmisində çirkli su yığılan binalar müəyyən edilir və onların təmirinə hazırlıq görülür.

Akif ƏLİYEV,
"Azerbaijan"

Pambıq sahəsi üzrə ilk aqrar sığorta ödənişi edilib

Azərbaycanda dövlət dəstəyi ilə təbiiq olunan aqrar sığorta mexanizmi çərçivəsində pambıq sahələri üzrə ilk aqrar sığorta ödənişi edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, ölkənin ən böyük pambıq istehsalçılarından olan "MKT İstehsalat Kommersiya" MMC-nin müxtəlif rayonlardakı pambıq əkin sahələrində aqrar sığorta Fondunun tərəfindən sığorta edilib. Bitki xəstəlikləri nəticəsində şirkətin Yevlax rayonu Aran qəsəbəsində yerləşən, sahəsi 15 hektar olan pambıq sahəsinə və Ağcabədi rayonunun Əhmədbəyli kəndində yerləşən, ümumi sahəsi sahəsi 41 hektar olan pambıq sahəsinə zərər dəyib. Aqrar Sığorta Fondu və "MKT İstehsalat Kommersiya" MMC arasında imzalanmış müvafiq müqaviləyə uyğun olaraq, baş verməmiş sığorta hadisəsi üzrə MMC-ye 17834 AZN və 7116 AZN olmaqla, ümumilikdə, 24950 AZN ödəniş edilib.

Bu, Azərbaycanda dövlət dəstəklə aqrar sığortanın tətbiqindən sonra pambıq sahələri üzrə ilk sığorta ödənişidir. Sığorta ödənişi ilə bağlı olaraq yanvarın 21-də "MKT İstehsalat Kommersiya" MMC-nin Ağcabədi rayonunda yerləşən pambıq emalı zavodunda keçirilən tədbirdə Aqrar Sığorta Fondunun və "MKT İstehsalat Kommersiya" MMC-nin rəhbərləri, Ağcabədi DAIM və digər dövlət qurumlarının nümayəndələri, əkinçilik və digər sahələrdə fəaliyyət göstərən fermerlər və iş adamları iştirak ediblər.

Tədbirdə qeyd olunub ki, Azərbaycanda 2020-ci ilin sonundan fəaliyyətə başlayan dövlət dəstəklə aqrar sığorta çərçivəsində, ümumilikdə, 350 min hektara yaxın əkin ərazisi sığortalanıb. Sığortalanan pambıq sahələri isə 10,5 min hektardan artıqdır.

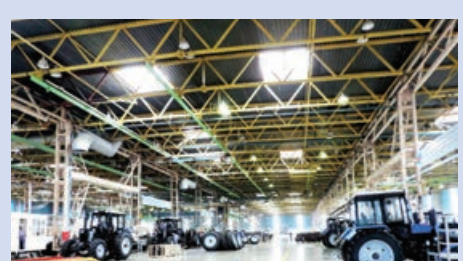
Aqrar sığorta əkin sahələri ilə bağlı dolu, yağın, zəlzələ, torpaq sürüşməsi, qarşırğa, fırtına, sel və subasma, leysan, ildırım, saxtavurma (donurma), normadan artıq yağın qar yağıntuları, üçüncü şəxslərin hərəkətləri, eləcə də bitki xəstəlikləri, zərərvericilər və xüsusi təhlükəli ziyanvericilərin yayılması riskləri üzrə təminat verir.

Aqrar Sığorta Fondunun idarə heyətinin sədr müavini Firdovsi Ağasirinov bildirib ki, kənd təsərrüfatında strateji istiqamətlərdən olan pambıqçılıq sahəsinin sığortaya cəlb edilməsi bu sahədə çalışan fermerlər və şirkətlərin risklərini qorumaqla yanaşı, pambıqçılıqdan faydalanan bölgə sakinlərinin rifahına da müsbət təsir edir: "Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarları ilə aqrar sığortanın əhatə etdiyi bitkilərin siyahısı 14-dən 41-ə qaldırılıb,

nəticədə ölkədəki əkin sahələrinin 95 faizini sığortalamaq mümkündür. Bu gün həyata keçirilən sığorta ödənişi göstərir ki, aqrar sığorta kənd təsərrüfatı sahəsində biznesin dayanıqlığına dəstək verməyə başlayıb. Sığorta haqqının 50 faizinin dövlət tərəfindən ödənilməsi və dövlət təminatı nəticəsində aqrar sığorta fermerlər üçün sərfəli və etibarlı alətə çevrilib".

Tədbirdə çıxış edən "MKT İstehsalat Kommersiya" MMC-nin idarə heyətinin üzvü və Baş əməliyyat direktoru Vüqar Ağayev təmsil etdiyi qurumun aqrar sığorta mexanizminin fəaliyyətindən məmnun qaldığını bildirdi. Onun sözlərinə görə, "MKT İstehsalat Kommersiya" MMC ölkənin müxtəlif bölgələrində pambıq sahələri və pambıq emalı zavodları mövcuddur.

Gəncə Avtomobil Zavodu traktor istehsalını artırır

2021-ci ildə Gəncə Avtomobil Zavodu İstehsalat Birliyində traktor istehsalı 2 dəfə artıb.

Bu barədə AZƏRTAC-a zavodun Mətbuat xidmətindən məlumat verilib. Bildirilib ki, 2020-ci ildə 299 traktor istehsal olunmuşdu, 2021-ci ildə isə rəqəm 651-ə çatıb. 2021-ci ildə Gəncə Avtomobil Zavodu İB-də müxtəlif təyinatlı 64 "KamAZ", 30 URAL və 17 MAZ avtomobili yığılıb. Bu müddətdə 1 ədəd traktor qoşqusu, 30 ədəd səhra mətbəx qoşqusu, 35 ədəd tullantı üçün konteyner istehsal olunub.

Kənddə 360 şagird yerlik məktəb binası istifadəyə verilib

Ağcabədi rayon şəhid Müşfiq Uluxanov adına Sarıcalı kənd tam orta məktəbi üçün inşa edilən 360 şagird yerlik bina istifadəyə verilib.

Binanın tikintisi Prezident İlham Əliyevin "Ağcabədi rayonunun Sarıcalı kəndində yeni ümumtəhsil məktəbi binasının tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında" 2020-ci il 4 iyun tarixli sərəncamına əsasən həyata keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, məktəb binasının açılış mərasimində təhsil nazirinin müavini Elnur Nəsimov, Ağcabədi Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rafil Hüseynov, rayon təhsil şöbəsinin nümayəndələri iştirak ediblər. Bildirilib ki, iki mərtəbə və zirzəmidən ibarət yeni məktəb binasında 16 sinif otağı, kimya, biologiya və fizika laboratoriyaları, hərbi hazırlıq, informatika və hesablama texnologiyası, texnologiya kabinələri, idman və akt zalı, kitabxana, yeməcxana, inzibati otaqlar yaradılıb. Bina istilik, elektrik və müşahidə sistemləri ilə, internetlə, lazımı inventar və avadanlıqlarla təmin olunub. Məktəbin heyətində idman meydançası, qazanxana, nasosxana, transformator yarımstansiyası, generator, içməli, çirkab və yağın əleyhinə su anbarları inşa edilib, subarbazian quyusu qazılıb, abadlıq işləri aparılıb, yaşılıqlar salınıb.

2021-2022-ci tədris ilində təhsil müəssisəsində 312 şagird, məktəbhazırılıq qrupunda isə 19 uşaq təhsil prosesinə cəlb olunub. Məktəbdə 31 nəfər pedaqoq işçi çalışır.

Qonaqlar məktəbin qarşısında şəhid Müşfiq Uluxanovun büstü önünə gül dəstələri qoyub, sonra təhsil ocağında yaradılmış hər bir şəraitlə yaxından tanış olublar.

Məlum məsələdir ki, kənd təsərrüfatında yüksək məhsuldarlığın əldə olunması su təminatından çox asılıdır. Odur ki, son illər ölkəmizdə bu sahədə çoxsaylı tədbirlər həyata keçirilib və bu, nəticəsiz qalmır.

Amma o da məlumdur ki, son bir neçə ildir dünyada baş verən iqlim dəyişikliyi Azərbaycandan, o cümlədən Samux rayonundan yan keçməmişdir. Xüsusilə keçən il təbiiq növbəti dəfə rayon fermerlərini sınağa çəkmiş və gecəsi-gündüzi əkin sahələrində keçən kənd adamları, sözün əsl mənasında, imtahan qarşısında qalmışlar. Belə bir vaxtda onların köməyinə yene də rayon Suvarma Sistemləri İdarəsinin işçiləri gəldilər. Onlar mövcud su ehtiyatlarını hərəkətə gətirərək min bir əziyyətlə yetişdirilmiş məhsulun itkiyə gətirməməsi üçün qüvvələrini səfərbər etdilər.

Yaranmış çətinliyin aradan qaldırılması ilə bağlı həyata keçirilən tədbirləri öyrənmək məqsədilə Samux rayon Suvarma Sistemləri İdarəsinə olduq. Onca qeyd edək ki, son illər digər sahələrdə olduğu kimi, suvarma sahəsində də çoxsaylı yeniliklər edilmişdir. Rayonlarda idarələr üçün müasir tələblərə cavab verən binalar tikilmiş, işçilər lazımı texnoloji avadanlıqlarla təmin edilmişlər. Bu yenilikləri Samuxda da gördük. İdarənin rəisi Gülağa Bağirov diqqətə çatdırdı ki, son illər mərkəzi qurumun diqqəti sayəsində onların işləri xeyli asanlaşmış. Yüksək səviyyəli təminat yarana biləcək bütün problemləri aradan qaldırıb.

Əkinçi su ilə sınağa çəkilməsini arzulamır

Görülən tədbirlər sayəsində samuxlu fermerlərin belə sınağa çəkilmə ehtimalı azalır

Öyrəndik ki, Samux Suvarma Sistemləri İdarəsinin kollektiv rayonda 27856 hektar suvarılan torpaqlara xidmət göstərir. İdarənin balansında 574 subarbazian quyusu, 25 nasos stansiyası, 30 maşın-mexanizim var ki, onların da hamısı işlək vəziyyətdədir. Əkin sahələrinin suvarılması üçün uzunluğu 726,5 kilometr olan təsərrüfatdaxili və təsərrüfatarası kanallar mövcuddur. 3 kilometr südü-rücü kanal və 63 hidrotexniki qurğu, 39 körpü-keçid, 61 suölçən qurğu, 14,5 kilometr drenaj kanal da idarənin balansındadır.

Hər il olduğu kimi, keçən il də idarənin hər bir üzvü öhdəsinə düşən işi vaxtında yerinə yetirmək üçün əlin-dən gələni əsirgəməmişdir. Kollektiv öz gücü ilə keçən il 370 nasosu, 24 elektrik avadanlığını, eləcə də nasos stansiyalarını mexaniki və elektrik avadanlıqlarını təmir etmişdir.

Əkin sahələrinin suvarılmasında rayondaxili suvarma kanallarının böyük əhəmiyyəti var. Bunu nəzərə alan kollektiv həmin kanalları vaxtında lildən təmizləmiş, il ərzində təsərrüfatlararası və təsərrüfatdaxili kanalların 360 kilometrində təmizləmə işləri aparılmışdır. Bundan başqa, suyun əkin sahələrinə vaxtında çatdırılması üçün 106 kubmetr sahilibərkilmə işləri görülmüş

və digər tədbirlər həyata keçirilmişdir. Belə ki, kanallarda 24 hidropost təmir edilmiş, təsərrüfatarası və təsərrüfatdaxili kanallarda 30 min kvadratmetr ərazi kol-kosdan təmizlənməmişdir. Qeyd edək ki, əkin sahələrinin suvarma suyu ilə vaxtında təmin olunması üçün idarədə işçilərin növbəsi də təşkil edilmişdir.

Rayonun əkin sahələrinin suvarma suyu ilə təminatında Gəncə, Qoşqar və Qabrı çayları böyük rol oynayıb. Həmin çaylardan gələn kanalların işlək olması üçün çay yataqlarında torpaq işləri görülmüş, drenaj kanallarının 1,5 kilometrə beton üz-lük çəkilmişdir.

Rayonda əkin sahələrinin suvarılmasının bir hissəsi də subarbazian quyularının vasitəsilə həyata keçirilib. Təkcə keçən il rayonda 6 yeni subarbazian quyusu qazılaraq istifadəyə verilmişdir.

Hazırda samuxlular cari ilin məhsulu üçün bünövrə qoyurlar. Qısa vaxtda 12677 hektarda şum qaldırılmış, 9538,9 hektarda payızlıq taxıl toxumu ekilmişdir. Toxum əkin sahələrinin 5188 hektarı buğda, 3644,5 hektarı arpa, 706,4 hektarı xəşildir. Səpil-təmin toxumun vaxtında suvarılmasının nəticəsidir ki, yaxşı çıxış alınmışdır.

Sabir ƏLİYEV,
"Azerbaijan"

Fransanın onlayn qəzeti Ağbulaq Xizək Mərkəzindən yazıb

Fransanın "laqazetta.fr" onlayn qəzetində muxtar respublikamızın qış turizm məkanlarından olan Ağbulaq Xizək Mərkəzi barədə məqalə yayımlanıb.

AZƏRTAC-in yaydığı məlumata görə, məqalədə Naxçıvan şəhərindən bir qədər aralıda, Şahbuz rayonunun Ağbulaq kəndində yerləşən yeni qış kurortu - Ağbulaq Xizək Mərkəzinin yüksək qış turizm imkanlarına malik olduğu vurğulanıb. Qeyd edilib ki, mərkəzin qurulmasında dünyanın bu sahə üzrə ixtisaslaşmış aparıcı şirkətləri ilə yanaşı, Fransa şirkətləri də iştirak ediblər.

Məqalədə bildirilir ki, Ağbulaq kəndi Dərələyəz və Zəngəzur dağ silsilələri arasında, dəniz səviyyəsindən 2000 metr yüksəklikdə yerləşir. Kənddə tikinti işlərinə 2013-cü ildə başlanılıb, məktəb, kənd və xidmət mərkəzləri tikilib, yol, işıq, qaz və digər infrastruktur yenilənib, insanların rahat yaşaması üçün lazımı şərait yaradılıb. Xizək mərkəzində kanat yollarının salınması və istifadəsi də buranın imkanlarını xeyli artırır. Ona görə də son illər Ağbulaq ölkə xaricindən daha çox sayda turist cəlb etməyə başlayıb.

Məqalədə Naxçıvan Muxtar Respublikasında turizmin inkişafına dair dövlət proqramlarının da uğurla icra edildiyi xüsusi vurğulanıb.

İstehsal olunmuş dənli və dənli-paxlalı bitkilərin 56,1 faizi buğda olub

2021-ci ildə istehsal olunmuş dənli və dənli-paxlalı bitkilərin 1 milyon 885,4 min tonunu və yaxud 56,1 faizini buğda təşkil edib.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən, buğdanın məhsuldarlığı 32,9 sentner olub. Bundan əlavə, 1 milyon 62 min ton kartof, 1 milyon 815,5 min ton (4,4 faiz çox) tərəvəz, 459,9 min ton (2,6 faiz çox) bostan məhsulları, 1 milyon 204,9 min ton (6,3 faiz çox) meyvə və giləmeyvə, 209,8 min ton (0,9 faiz çox) üzüm, 1 milyon 177,7 ton (26,4 faiz çox) yaşıl çay yarpağı, 25,8 min ton (4,2 faiz çox) günəbaxan, 286,7 min ton (14,9 faiz az) pambıq, 193,2 min ton (23,7 faiz az) şəkər çuğunduru və 6,4 min ton (7,7 faiz az) tütün yığılıb.

Şuşa Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtıdır

Qarabağ Azərbaycandır!

Görkəmli Azərbaycan şairi və siyasi xadimi Molla Panah Vaqifin türbəsi Azərbaycanın qədim mədəniyyət mərkəzi Şuşanın cənub-qərbində, məşhur Cıdır düzündə, şairin həlak olduğu qayal təpədə ucaldılıb.

VAQIF TÜRBƏSİ

Qədim Şuşada tariximizin rəmzidir

qif oğlu Əliəğa ilə birlikdə qətlə yetirilib. Tarix onun nə şairlik məharətini, nə də siyasətçiliyini unutmayıb. Amma zaman Molla Panah Vaqifə qarşı da amansız olub...

1967-ci ildə Heydər Əliyev Şuşada olarkən Vaqifin məzarını ziyarət etmək istəyib. Yeri məlum olmayan məzar onun göstərişi ilə tapılıb. Ulu Öndər bərdad halda olan, dağılmış məzarı ziyarət edib. Çi-xişlərinin birində gördüyü bu məzarın Vaqifə layiq olmadığını söyləyib. Heydər Əliyevin göstərişi ilə Vaqifin məzarı üstündə abidə və türbə tikintisi aparılıb.

Tikintiyə Azərbaycan Milli Elm və Akademiyasının (AMEA) həqiqi üzvü, sənətşünaslıq doktoru Ə.V.Salamzadə və əməkdaşları E.I.Kanukovun layihəsi əsasında 1977-ci ildə başlanılıb.

Türbənin inşası məsələsi həll edilərkən ətrafdakı dağ mənzərəsi və şəhərsalma xüsusiyyəti nəzərə alınmışdır. Azərbaycanın qüvvələri türbələrindən kompozisiya qurulmuşunda istifadə olunmasına qərar verilib. Müəlliflər xalq memarlığının yerli ənənələrinə, monumental-dekorativ və təbii plastik vasitələrin geniş şəkildə müraciət ediblər.

Yüksək peşəkarlıqla hazırlanmış, qədim Şuşanın memarlıq üslubuna yenilik gətirmiş Vaqif türbəsinin tikintisi 1982-ci ildə başa çatdırılıb.

1982-ci il yanvarın 14-də Heydər Əliyevin iştirakı ilə Molla Panah Vaqif türbəsinin və Şuşada Poeziya Evinin təntənəli açılışı oldu. O qarlı gündə keçirilən açılış mərasimində Şuşaya tanınmış, istedadlı sənət adamları toplaşdı. Həmin gün milli mədəniyyət və sənət bayramına çevrildi. Azərbaycanın ozamanki rəhbəri Heydər Əliyev hər il Vaqif Poeziya Günü'nün keçirilməsi barədə göstəriş verib. Beləliklə, həmin tarixdən etibarən hər il Vaqif Poeziya Günü'nün təşkil olunub. Tədbirin proqramına şeir gecələri ilə yanaşı, konsertlər də daxil edilib. Ənənəyə çevrilən bu poeziya günləri hər il avqust ayında şairin vətəni Qazaxdan başlayıb Şuşada yekunlaşıb.

Böyük təntənəyə çevrilən bu günlər erməni işğalında davam edib. Erməni vandalları 1992-ci il mayın 8-də ələ keçirdikləri Şuşada vəhşilik törədib, milli-mənəvi, dini və tarixi-memarlıq abidələrimizi talayaraq məhv edib, tarixi tikililəri uçurublar. Molla Panah Vaqifin türbəsinə də dağıdılar. Kompleksin binasını və burda sərgilənən bütün eksponatları məhv ediblər.

Otuz il ərzində erməni işğalında qalan ərazilərimiz 2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsində qəhrəman Azərbaycan Ordusu tərəfindən azad olundu. Bu böyük zəfər Azərbaycanın tarixi abidələrini qorudu. Artıq işğaldan azad olmuş həmin ərazilərimizdə tikinti-quruculuq işləri həyata keçirilib. Erməni qəsbkarlarının işğalında keçirilmiş ənənəvi tədbirlər də bərpa olunub.

Müzəffər Azərbaycan Ordusunun şairi qələbəsindən sonra, 39 il əvvəl məqəbrənin açıldığı gündə - yanvarın 14-də Şuşa şəhərinə səfəri zamanı Vaqif türbəsinin ziyarət edən Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, burada təmir-bərpa və yenidənqurma işləri başlanılıb. Təmir-bərpa və yenidənqurma işləri Heydər Əliyev Fonduna tərəfindən aparılıb. 2021-ci ilin mart ayından başlayaraq türbə ilkin mərhələdə konstruktiv müayinədən keçirilərək, tələb olunan hissələr üzrə gücləndirmə tədbirləri aparılıb və bu çərçivədə işçi layihələr hazırlanıb. İşçi layihələr əsasında xarici mü-təxəssislər tərəfindən təyin

edilən xüsusi kimyəvi materiallarla elementlərin konstruktiv bərpa işləri yerinə yetirilib, korroziyaya qarşı əlavə tədbirlər görüldü. Eyni zamanda abidənin dam örtüyü yenidən quruldu. Abidənin ikinci ölçülərinin bərpası məqsədilə memarlıq işçi layihələri hazırlanıb. Həmin layihələr əsasında isə fasadın və daxili hissələrin divar səthləri mərmərlə üzlənib və abidənin tarixi görkəmi bərpa olunub.

Oten il avqustun 29-da Şuşada görkəmli Azərbaycan şairi və ictimai xadimi Molla Panah Vaqifin muzey-məqəbrə kompleksinin təmir-bərpa və yenidənqurma işlərindən sonra açılışı oldu. Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva açılış mərasimində iştirak ediblər, görülən işlərə tanış olublar.

Bir gün sonra - 2021-ci il avqustun 30-da Şuşada Vaqif Poeziya Günü'nün açılışı oldu. Mərasimdə çıxış edən Prezident İlham Əliyev vurğulayıb ki, Vaqifin məqəbrəsi işğal edilmiş torpaqlardakı bütün digər tarixi abidələrimiz kimi erməni vandalizminə məruz qalıb, bu gün isə məqəbrə tam bərpa edilib və ikinci açılışı oldu.

Dövlət başçısı sovet dönməndə Vaqif türbəsinin tikintisinin əhəmiyyətini diqqətə çatdırıb. Prezident İlham Əliyev deyib: "Çünki o vaxt Şuşa Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin bir hissəsi idi. Bildiyiniz kimi, uzun illər ermənilər Şuşaya iddia edirdilər, Şuşanı erməni şəhəri kimi qələmə verməyə çalışırdılar. Halbuki bunun üçün heç bir tarixi, mədəni əsas yox idi. Onu da nəzərə almalıyıq ki, Molla Panah Vaqif təkəç şair yox, eyni zamanda Qarabağ xanının vəzir-i divi. Sovet dövründə sovet ideologiyası, sovet hökumətinin tarixlə bağlı yanaşması

belə idi ki, xanlıqlar tarixi qalası kimi qələmə verilir. Bütün bunlara baxmayaraq, Ulu Öndərin iradəsi və qətiyyəti nəticəsində bu məqəbrə ucaldılmışdır və bir daha Şuşanın Azərbaycan şəhəri kimi təsdiqi öz yerini tapmışdır".

Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, Şuşa Azərbaycan şəhəridir: "Şuşanın təməlini, - hamımız yaxşı bilirik, - 1752-ci ildə Pənəhəli xan qoymuşdur və gələn il biz Şuşanın 270-ci ildönümünü təntənəli şəkildə qeyd edəcəyik. İşğala baxmayaraq, Şuşa Azərbaycan ruhunu saxlaya bildi. Şuşaya gələn hər bir insan bunu görür. Hətta dağılmış vəziyyətdə, hətta işğal dövründə vandalizmə məruz qalmış şəkildə Şuşa öz ruhunu, öz qəmətinə saxlaya bildi, öyilmədi, sınımadı, bizi gözleyirdi, biz gələnlə idik və biz gələdik. Müzəffər xalq kimi gəldik. Danışdıqlar yolu ilə yox, Ermənistan tərəfindən ediləcək hansısa güzəşt nəticəsində yox, döyüş meydanında qan tökərək, şəhidlər verərək, fədakarlıq göstərərək gələdik və öz ərazi bütövlüyümüzü bərpa etdik və milli le-yacətimizi bərpa etdik".

Vətən müharibəsindən sonra ilk dəfə Şuşaya 2021-ci il yanvarın 14-də - Vaqifin məqəbrəsinin açılışının keçirildiyi gündən 39 il sonra gəldiyini deyən Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, bunun da böyük rəmzi mənası var idi və ilk göstərişlərdən biri də o oldu ki, Vaqifin məqəbrəsi bərpa edilsin. Dövlət başçısı bildirdi: "Şuşanın tarixi abidələrinin bərpasına start verildi. Vaqifin məqəbrəsi artıq bərpa edildi. Ermənilər tərəfindən dağıdılmış Vaqifin büstü bərpa edildi..."

Zöhrə FƏRƏCOVA, "Azərbaycan"

Şuşa ziyalıları

Təzadlar dövrünün böyük ziyalı

Tarix boyu yaşayış-yaratmış elə şəxsiyyətlər olub ki, onların işlədiyi, fəaliyyət göstərdiyi illər müxtəlif ictimai-siyasi quruluşlar dövrünə təsadüf edib. Bu insanların bir çoxu quruluş dəyişərkən öz vətənpərvərlik mövqelərini saxlayıb, yenə də xalqna sdaqətlə xidmət yolunda əllərindən gələni əsirgəməyiblər. Lakin əksər hallarda belələrini düzgün başa düşməyiblər. İncidiliblər, repressiyalara məruz qalıblar, həyatın özəblı yollarından keçiblər. Haqq savaşında bu insanların hərəkətləri dövrün hakim dairələrinin xoşuna gəlməyib, əsərlərinə qadağalar qoyublar. Günahlandırılıblar, cəzalandırılıblar...

Görkəmli ictimai-siyasi xadim, dövrünün böyük ziyalı Mirzə Həsən oğlu Ağayev (Ağaoğlu) ömrü yoluna da məhz belə bir tale qismət olub. O, 1869-cu ildə əzəli və əbədi Azərbaycan torpağı olan Qarabağda, gözəl Şuşa şəhərində dünyaya göz açmışdı. 70 il sonra, 1939-cu ildə isə dünyasını türk torpağında, qədim İstanbulda dəyişmişdi. Əhməd bəy Ağayevin yaşadığı illərdə Azərbaycan, Qafqazda, Şərqdə və ümumiyyətlə, dünyada hansısi siyasi hadisələrin baş verdiyini xatırlasaq, Şuşada başlanan bu ömrün nə üçün İstanbulda bitməsinin səbəblərini aydın başa düşə bilərik.

Ə.Ağaoğlunun valideynləri Qarabağ xanlığının əsasını qoymuş Pənəhəli xanın nəslindən idilər. Babası Mirzə İbrahim gözəl xəttat idi, eyni zamanda Azərbaycan və fars dillərində dəyərli şeirlər yazırdı. Atası Mirzə Həsən və əmisir Mirzə Məhəmməd öz zamanlarına görə müqəmməl savad almış, həm dini, həm də dünyəvi elmlərlə yaxından maraqlanan, ərəb, fars, rus dillərini bilən insanlar olmuşlar. Ə.Ağaoğlu xatirələrində yazırdı ki, əminsin təkid ilə müctəhid olmağa hazırlaşdırılan Əhməd bəy əvvəlcə mollaxanada oxuyur. Lakin anası və şəhər bələdiyyə idarəsi rəisinin müavini olan dayısı bu zəkali uşağın mollaxana təhsili ilə çox da uzağa gedə bilməyəcəyini dərk edərək onu atasından və Mirzə Məhəmməddən gizli rus gimnaziyasına veririlər. Gimnaziyada o, dünyəvi elmlərə yiyələnməklə yanaşı, həyata baxışını da formalaşdırır.

Bələliklə, Əhməd bəy Ağayev əvvəlcə Şuşada rus məktəbində, sonra Tiflis gimnaziyasında oxuyur. Oranı bitirdikdən sonra Peterburqa gedib dövrün aparıcı ali təhsil ocaqlarından olan Mühəndis-Texniki İnstitutuna imtahan verir. Lakin lazımı bal toplaya bilmədiyindən Peterburqa əlvida deyir və Parisə yollanmaq qərarına gəlir.

Parisdə Əhməd bəy hüquq məktəbinə və Sorbonna Universitetinə bitirir. Bu illərdə Şərq xalqlarının tarixini, ərəb, fars və türk dillərini mükəmməl öyrənir, 1890-cı ildə Şərq fəlsəfəsinə və ədəbiyyatına dair ilk elmi məqaləsini nəşr etdirir. Bələliklə də, onun publisist kimi fəaliyyətinə yol açılır. O, Praktiki Ali Tədqiqatlar Məktəbində "Avesta"nın məşhur tədqiqatçısı C.Darmstaterin "Şərq xalqlarının tarixi", Şərq Dilləri Məktəbində isə Şeffər və Barbey de Meynarın ərəb, fars və türk dillərinə dair mühazirələrini

dinləyir. C.Darmstater onu Parisin elmi və ədəbi ictimaiyyətinə təqdim edir.

1892-ci ildə 23 yaşlı Əhməd bəy Ağayev Londonda keçirilən Beynəlxalq Şərqşünaslıq Konqresində iştirak edir. Onun "Şiə məzhəbinin mənbələri" mövzusunda yüksək səviyyəli məruzəsi nümayəndələr tərəfindən bəyənilir, konqresin qərarı və Kembriç Universitetinin vəsaiti ilə həmin məruzə bir neçə Qərb dillərində nəşr olunur.

Bu əsərə görə İran şahı ona firuzə qəşli üzük bağışlayır.

Parisdə o, məşhur filosof və mütafəkkir Seyx Camaləddin Əfqanı ilə tanış olur. Bu tanışlıq onun ictimai-elmi fəaliyyətinə güclü təsir göstərir. Paris həyatı 6 il davam edir və 1894-cü ildə atasının ölüm xəbərini eşidən Ağaoğlu İstanbul yolu ilə vətəninə qayıdır.

1896-ci ildə o, Şuşaya gedir və realni məktəbdə fransız dili müəllimi işləyir, qiraət-xanə-kitabxana açır, ilk teatr tamaşalarını təşkil edir. 1897-ci ildə böyük məsələ Hacı Zeynalabdin Tağıyev onu Bakıya dəvət edir. Burada realni məktəbdə fransız dilindən dərs deyir, "Kaspi" qəzetinə də iştirak edir. 1898-1907-ci illərdə qəzetə Əhməd bəy Topçubaşov redaktorluq edəndə Ə.Ağaoğlu ədəbiyyat şöbəsinin müdiri olur.

1905-ci ildə erməni-daşnak quldurlarının qarızım fitvası ilə Azərbaycan xalqına qarşı törətdiyi soyqırımları Əhməd bəy Ağaoğlunun yazılarının əsas mövzularına çevrilir. Ağaoğlu Əli bəy Hüseynzadə ilə birlikdə Azərbaycan millətçilik düşüncəsinin formalaşmasında mühüm rol oynamaqda iştirak edir. 1908-ci ildə erməni zülmündən "Tərəqqi" qəzetini çıxarmağa başlayır və Türkiyəyə gedənə qədər onun nəşri olur.

1908-ci ildə Əhməd bəyə qarşı Bakıda fitnəkarlıqlar törədilir. O, həyatının həmin çətin günlərini belə xatırlayırdı: "Siddətili təqib edilənlər arasında idim... Qafqaz canişini vəzifəsinə təyin olunan Vorontsov-Daşkov məni necə olursansa-həbs edib sürgünə göndərməyə qərar vermişdi. Bunu eşidən kimi mən getməyə qərar verdim".

1909-cu ilin ortalarında Əhməd bəy sürğündən can qurtarmaq üçün Türkiyəyə yollanır. 1911-ci ildə İstanbulda yarıdan "Türk yurdu" cəmiyyətinin başlıca təsisçilərindən və təşkilatçılarından, az sonra təşəkkül tapan "Türk ocağı"nın isə

dörd qurucusundan biri olur. Həmin "Tərəqimani-həqiqət" qəzetinin redaktoru kimi fəaliyyət göstərir. Bu mələkətə təzə gəlməsinə baxmayaraq, çoxşaxəli fəaliyyəti Əhməd bəyi tezliklə hörmətli bir şəxsə çevirir. Azərbaycan əsilli türklərin yaşadığı Afyon - Qarahisardan Osmanlı parlamentinə deputat seçilir.

Xatırladaq ki, hələ Azərbaycanda olarkən Əhməd bəy xalqın hüquqlarını qorumaq məqsədilə 1906-cı ildə "Difai" partiyasını yaratmışdı. O, Bakı müsəlman sahibkarlarının xahişi ilə iki dəfə şəxsən İ.Nikolayın və onun nazirlərinin qəbuluna getmiş, Rotsşild, Nobel kimi neft maqnatlarının sərvətlərimizə sahib olmasına maneçilik etmək istəmişdi. Bu səfərlərin sayəsində azərbaycanlıların Bakı ətrafındakı neftli torpaqlardan kəçürülməsi dayandırılmışdı.

Uzunmüddətli ayrılıqdan sonra 1918-ci ilin yayında Ə.Ağaoğlu Türkiyənin Qafqaz Ordusunun komandanı Nuru paşanın müşaviri kimi Azərbaycana gəlir. Həmin il Azərbaycan parlamentinə üzv seçilir. Azərbaycanda vəziyyət nisbətən sakitləşdikdən sonra İstanbuldakı evinin yanması, ailəsinin küçədə qalması xəbərini alan Əhməd bəy Türkiyəyə dönr. Tezliklə Paris Sülh Konfransında iştirak edəcək Azərbaycan nümayəndə heyətinin tərkibində o, Fransa paytaxtına yollanmalı idi. Lakin Ə.Ağaoğlu əvvəlcə ağır xəstəlik, sonra isə cibində Azərbaycan Demokratik Respublikasının diplomatik pasportu və Bakıdakı ingilis hərbi qüvvələrinin baş komandanı general Tomsonun zəmanət məktubu olmasını baxmayaraq, İstanbuldakı ingilis işğalçı qüvvələri tərəfindən həbs edilir.

Sürgün həyatı 1921-ci ilin mayında başa çatır. Bu vaxt Nəriman Nərimanov onu Bakıya, yeni hökumətdə yüksək bir vəzifə tutmağa dəvət etmişdi. Bələliklə, Ağaoğlu "Azərbaycan, yoxsa Türkiyə?" dilemması qarşısında qalmışdı. Xeyli götür-qoydan sonra o, Türkiyəni seçmişdi.

1920-1930-cu illərdə Əhməd bəy yəni də ictimai-siyasi fəaliyyətdə yanaşı, elmi-ədəbi yaradıcılığını da davam etdirir. Bir-birinin ardınca "Türk hüquq tarixi", "Türk mədəniyyət tarixi", "Konstitusiyaya hüququ", "Dövlət və fərd" və bir sıra digər kitabları nəşr olunur. Onların arasında publisistik üslubda böyük ustalıqla qələmə alınmış "Mən kiməm?" kitabı xüsusi dəyər kəsb edir.

Əhməd bəy Ağayevin dünyagörüşündə ziddiyyətli məqamlar da vardı. Həyatının müxtəlif illərində siyasi düşüncəsində, fəaliyyətində və yaradıcılığında islamçılıq, qərbçilik və türkçülük kimi üç xətt cəmlənmişdi. Belə ki, Ə.Ağaoğlu yazılarında Qərb mədəniyyətinə öyrənmək fikrini irəli sürmüş, islamla münasibətində demokratik mövqədə çıxış etmişdir. O, Azərbaycan türklərində türkçülük və millətçiliyin oyanması üçün onlarca məqalə yazmışdır. Odur ki, sovet hakimiyyəti illərində Ə.Ağaoğluya "pantürkist", "panislamist" damğası vurulmuşdu. Əsərlərinin oxunu bəyənəlməsinə qadağa qoyulmuşdu.

O, bir an belə dayanmadan işləməyə, çalışmaq üçün yaranmışdı. Özünü fəlsəfi, ard-arası kəsilməyən fəaliyyətdə təsdiq etmişdi. Buna görə də "Ağaoğlu" dedikdə həmin qısa imzanın arasında təkəç görkəmli bir publisistin deyil, həm də istedadlı yazıçı, hüquqşünas, şərqşünas, islamşünas, qısaca, böyük bir alim həyatının izlərini görürük.

İradə ƏLİYEV, "Azərbaycan"

Qafqazın incisi

Tarixi abidələrin qorunması və bərpası işləri davam etdirilir

Azərbaycan Prezidenti tərəfindən 2019-cu il oktyabrın 22-də Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətinin fəaliyyətini təkmilləşdirilməsi haqqında fərman imzalanıb. Fərmana uyğun olaraq, Bakı, Gəncə, Şabran, Salyan və Qəbələ regional idarələri fəaliyyətə başlayıb. Bu idarələrin yaradılması dövlət mühafizəsində olan tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması sahəsində dövlət nəzarətinin gücləndirilməsini, idarəçilikdə səmərəliliyin təmin edilməsini, daşınmaz tarix və mədəniyyət abidələrinin və qoruqlarının mühafizəsinin müasir səviyyədə təşkilini, tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunmasında müasir texnologiyaların və aparıcı beynəlxalq təcrübənin tətbiqi, eləcə də bu abidələrin genişmiqyaslı tədqiqini təmin edir.

Regional idarələrinin kadr potensialı qabaqcıl təcrübə əsasında mütəmadi vasitəsilə formalaşdırılıb. 23 nəfər qazi və şəhid ailələrinin olmaları dövlət xidmətinin əməkdaşları sıralarına qoşulub. Hazırda regional idarələrin maddi-texniki bazalarının formalaşdırılması istiqamətində işlər davam etdirilib.

Mədəni irsin qorunmasının kompleks şəkildə təşkil məqsədilə abidələrin pasportlaşdırılması və mühafizə zonalarının müəyyənləşdirilməsi işləri il ərzində davam etdirilib. Hesabat dövründə 110 tarix-mədəniyyət abidəsinin pasportu və 72 abidənin mühafizə zonası təsdiq edilib. Hazırda daha 155 abidənin

pasportu, onların mühafizə zonaları üzrə isə 108 layihənin hazırlanması üzərində iş aparılır. Pasportu hazırlanan abidələrin 42-si və mühafizə zonası hazırlanan abidələrin isə 10-u işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yerləşən tarix-mədəniyyət abidələrinin payına düşür.

Dövlət xidmətinin fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən biri də daşınmaz tarix və mədəniyyət abidələrinin bərpa-konservasiya işidir. Şabran rayonunda yerləşən Çıraçqala abidəsində bərpa-konservasiya işləri davam etdirilib. Qazax rayonunda Müəllimlər Seminariyasının binasının bərpası başlanılıb. Daha 10 abidədə bu işlərin aparılması məqsədilə

layihə-smeta sənədlərinin hazırlanması üçün müvafiq addımlar atılıb.

Oten ilin martında "Çıraçqala-Şabran", "Qədim Şəmkir şəhəri" və "Orta Əsr Ağsu şəhəri" Dövlət Tarix-Mədəniyyət qoruqlarının əsasnamələri təsdiq olunub.

Bundan başqa, abidələrin mühafizə zonalarının zəbt edilməsi və özbaşına tikinti işlərinin aparılmasının qarşısı alınıb, abidələrin qəsdən kərlməsi və ya məhv edilməsi ilə əlaqədar aşkara çıxan yeddi hal hüquq-mühafizə orqanlarına, 12 halla bağlı isə yerli icra hakimiyyəti orqanlarına müraciət

olunub. Ağdaş rayonunda Qarabəy karvansarası, Bərdə rayonunu Lənberan və Uğurbəyli kəndlərindəki məscidlərdə təsdiq edilmiş layihə olmadan aparılan işləri bunlara misal göstərmək olar.

İşğaldan azad olmuş ərazilərdəki mədəniyyət obyektlərinin monitorinqi, ilkin inventarlaşdırılması və mühafizə tədbirləri barədə verilən məlumatda bildirildi ki, monitorinqlər zamanı dövlət qeydiyyatında olan 403 tarix-mədəniyyət abidəsinə baxış keçirilib. Dövlət qeydiyyatında olmayan tarixi, memarlıq, arxeoloji əlamət daşıyan 162 obyektin monitorinqi

aparılıb. Bunlar Şuşa, Cəbrayıl, Füzuli, Zəngilan, Xocavənd, Qubadlı, Ağdam, Tərtər, Laçın və Kəlbəcər rayonlarını əhatə edir.

Beynəlxalq əməkdaşlıq sahəsində də xeyli uğurlar qazanılıb. Belə ki, Mədəniyyət Nazirliyinin nümayəndə heyəti UNESCO-nun "Silahlı münaqişə zamanı mədəni sərvətlərin qorunması haqqında" 1954-cü il tarixli Haqa Konvensiyasına tərəf dövlətlərin 14-cü iclasında, Haqa Konvensiyasının ikinci Protokoluna tərəf dövlətlərin 9-cu iclasında, eyni zamanda Silahlı münaqişə zamanı mədəni sərvətlərin qorunması üzrə Komitənin 16-cı iclasında iştirak ediblər. "Silahlı münaqişə zamanı mədəni sərvətlərin qorunması haqqında" 1954-cü il tarixli Haqa Konvensiyasının ikinci Protokolu üzrə Komitənin üzvü seçilib.

Ölkə ərazisində olan bir sıra abidələrin UNESCO-nun Dünya İrsi Siyahısına daxil edilməsi üçün sənədlər hazırlanıb. Beynəlxalq ekspertlərdən ibarət nümayəndə heyətinin işğaldan azad edilmiş ərazilərdə səfəri təşkil olunub. Səfər çərçivəsində ekspert qrupu Ağdam, Cəbrayıl, Füzuli, Zəngilan, Tərtər, Xocavənd, Kəlbəcər rayonlarında yerləşən erməni vandalizminə məruz qalmış daşınmaz tarix və mədəniyyət abidələrinə baxış keçirib və müvafiq məlumatlar top-

lanıb. Həmin BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının ali nümayəndəsi Migel Anhel Moratinos ölkəmizə səfəri çərçivəsində Füzuli və Ağdam şəhərlərində olub. Qonaq işğalçı Ermənistanın tərəfdarı vəhşiliklər, eləcə də tarixi, dini və mədəni abidələrimizin vandalizmə məruz qalması barədə etraflı məlumatlandırılıb.

Oten il Zəfər gününün birinci ildönümünə həsr edilmiş "Böyük Qayıdış: mədəniyyətin dirçəlişi" adlı beynəlxalq konfrans da yaddaqalan olub. Tədbirdə yerli və xarici qonaqlar, ekspertlər, eləcə də dövlət rəsmiləri və diplomatik korpusunun nümayəndələri iştirak ediblər.

Prezident İlham Əliyev tərəfindən 2022-ci ilin "Şuşa ili" elan edilməsi qarşısında yeni vəzifələr və məqsədlər qoyub. Oten il ərzində Şuşa şəhərində yerləşən abidələrin elektron xəritəsi tərtib edilib. Şuşada aparılan monitorinq çərçivəsində 45 tarixi abidənin üzərinə məlumat lövhələri quraşdırılıb. Eyni zamanda Şuşa şəhərində dövlət qeydiyyatına alınmış tarix-memarlıq abidələrinin kataloqu hazırlanıb. Hazırda "Şuşa - Azərbaycan mədəniyyətinin paytaxtı" adlı nəşrin çap olunması ilə bağlı işlər davam etdirilib.

Bundan əlavə, Şuşa şəhərində abidələrin "Bərpa təlimatı" hazırlanıb. Sənəddə işğalın nəticələri və səbəb olduğu dağıntılar,

abidələrin monitorinqi və inventarlaşdırılması, abidələrin bərpası və regenerasiyası, bərpa prosesi, onların identifikasiyası və lokalizasiya məlumatları, tikililərin tipologiyası və xüsusiyyətləri, abidələrin bərpa statusu və risk faktorları, qorunması üçün təcili mülahizə tədbirləri, tarixi-memarlıq tədqiqatları və memarlıq tipologiyası öz əksini tapıb.

"İşğaldan azad olmuş şəhər və rayonlarda tarix-mədəniyyət abidələrinin qorunması və bərpası ilə əlaqədar "Yol xəritəsi" hazırlanaraq təqdim olunub. Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin mürciəti əsasında Şuşa, Ağdam və Füzuli rayonlarının baş planları ilə bağlı müvafiq rəy də hazırlanıb, aidiyyəti üzrə müəyyən təşkilatla göndərilib. Eyni zamanda Xocavənd rayonunda "Ayx-Taglar mağara düşərgələri" Dövlət Tarix-Arxeoloji Qoruğunun təsis edilməsi məsələsi ilə bağlı müzakirələr aparılıb.

Oten il Ağdam şəhərində Üzrlükə arxeoloji abidəsinin, Cümə məscidinin, İmaret abidələrinin kompleksinin, Qiyaslı kənd məscidinin bərpası ilə bağlı konsept və layihələr də hazırlanıb, Üzrlükə yaşayış yerində arxeoloji qazıntıların aparılması təşkil olunub.

İ.ƏLİYEV, "Azərbaycan"

Dünya olduğu kimi

Şərqdən dünyaya yayılan təmizlik mədəniyyəti

Saç yuyucu vasitələrinin istehsalı ənənələrinin mənsəyi Şərqdə axtarılmalıdır. Çünki Avropada saçları xüsusilə vasitələrlə yumaq ənənəsi olmayıb.

Dünyada ilk şampunun ixtirası misirlilərə gedib çıxır. Qədim misirlilər saçlarını limon turşusu ilə yuyurdular. Evdə hazırlanmış ətirli limon turşusu və sabun qarışıqları əsrler boyu istifadə edilmişdir. Qaynar suda sabunla yumaq və ya kalium qatıllaq əldə edilən qarışıq müasir şampunların ilki olub və Orta əsrlərdən bəri evlərdə hazırlanıb.

Avropalılar zaman keçdikcə Çin və Yaxın Şərq ölkələrindən mütemadi olaraq yuyunma vərdişini mənimsəyərək onları öz vətənlərinə gətiriblər.

Məcəra səyahətçiləri edən və ya sərvət axtarışına çıxan avropalılar dünyanın digər yerlərində insanların özlərinə çox ciddi şəkildə qayğı göstərdiyini görüb təəccübləniblər. Onlar belə səyahətçiləri zamanı gördükdü ki, çinlilər bədənini mütemadi olaraq yuyurlar. Çin qadınları saçlarının daha yaxşı uzanması üçün ətirli sidr ekstraktından istifadə edirdilər. İndoneziyada isə yerli sakinlər saçlarını yumaq üçün düyü samanı və düyü qabığını yandırdılar. Qələvi xüsusiyyətləri olan kül köpük yaranana qədər su ilə qarışdırılır və sonra saçlara sürülürdü. Bu zaman saç təmiz, lakin çox quru olurdu. İndoneziyalılar saçlarını Hindistan cevizi yağı ilə nəmləndirirdilər. Zəngin hindlilərin saçları qızmar günəşdə olduqca çox parıldayırdı. Müstəmləkəçilərin saçları isə istilik və nəmdən bir-birinə yapışırdı.

Ərəb qadınları saçlarını yumaq üçün heyva qabığını

dəmləyir, soyuq suda isladılmış aloə budaqlarının şirəsinə çəkirlər. Bu vasitələrin saçların yaxşı görünməsinə kömək edirdi.

Şimali Amerikada hindular gəlmə insanlara saçlarını yumaq üçün xüsusi otun köklərindən istifadə etməyi və kolun bir hissəsindən kəpək hazırlamağı öyrətdilər.

Şərq ölkələrindən fərqli olaraq, Avropada bədəne həddindən artıq diqqət yetirmək və ona qayğı göstərmək uzun müddət fitnə hesab olunub. XVIII əsrin ortalarında ingilis parlamenti həttə "mücüzə iksirləri" qarşı xüsusi bir qanun qəbul etmişdi. Bu qanun əsasında ətir və makiyajdan istifadə edən bütün qadınlar səhrbaz kimi cəzalandırılırdı və onlarla bağlanmış nikahtar pozulurdu.

İlk şampun fabrikinin yaranma tarixi

Hind dilində "masaj etmək" mənasını verən şampunla bağlı anlayış 1740-cı illərdən bəri Hindistana bağlı kitablarda yer alıb. Şampun ilk dövrlərdə indiki kimi maye halında deyil, kiçik paketlərdə toz qarışığı şəklində satılmağa başlayıb. Bu toz su ilə qarışdırılaraq şampun əldə edilirdi. Şampun daha sonra

şüşə qablarda maye şəklində satıldı. Qablaşdırma sənayesinin inkişafı nəticəsində şampunların bugünkü forması əldə edildi.

İlk yuyucu əsaslı şampun 1890-cı illərdə Almaniya istehsalı idi və Birinci Dünya müharibəsindən sonra satışa çıxarıldı. 1930-cu ilədə normal, 1933-cü ilədə yağlı və quru saçlar üçün şampun istehsal edildi.

Digər məlumatlara görə, ilk şampun XIX əsrdə İngiltərədə ortaya çıxıb. İngilis Cassey Herberdin sabun və otun qarışığından yaratdığı şampun londonlular arasında tez bir zamanda populyarlıq qazanıb və Herberit uğurlu iş adamına çevrilib. Tezliklə şampun torbalı bütün böyük apteklərdə və bərbəxanələrdə satılmağa başlayıb.

1903-cü ildə bir müştərinin Berlinədəki Hans Schwarzkopfun kiçik aptekinə daxil olması şampun bazarında əsaslı yeniliyin baş verməsinə səbəb olub. Aptekə daxil olan xanım burada İngiltərədən aldığı kiçik saç yuyucu məhsullar haqqında danışdı. "O, çox rahatdır! Əgər burada da belə bir şey olsaydı, yaxşı olardı" deyən qadının bu sözlərindən sonra araşdırmalara başlayan alman kimyaçı şampunun formulu-

nu taparaq saç yuyucu toz istehsalını qurub və onu həttə indiye qədər məşhur olan bir ticarət markası adı altında patentləşdirib. Bir müddət sonra Schwarzkopf şampunu tərkibini yaxşılaşdırmağa qərar verib. Bunu etmək üçün o, şampuna benövşəyi ekstrakt əlavə edib. Bununla da şampunda xoş bir qoxu yaranıb. Daha sonra müştərilərə tərkibində badam yağı olan şampunlar təqdim edildi. Məhsul satışa çıxarıldıqdan bir il sonra (1904-cü ildə) kimyaçı artıq bir neçə növdə - bitki mənşəli, lanolin, kürkd, qatran, ağcaqayın və çobanyastığı ekstraktları ilə şampun istehsal etməyə başlayıb və özünün "Schwarzkopf" fabrikinə açdı. Bu fabrik dünyada ilk şampun istehsal edən müəssisədir.

1921-ci ildə "şampun padşahi" vəfat edəndə onun işini həyat yoldaşı və oğlu davam etdirərək istehsalı daha da genişləndiriblər. 1927-ci ildə onlar müştərilərinə ilk maye şampunu təqdim ediblər.

Bütün üstünlüklərinə baxmayaraq, toz şampunun ciddi qüsurları da var idi. Şampunlu kağız torbalar islanırdı. Bundan əlavə, tozlar bəzən allergik reaksiya doğururdu. Maye şampun daha yaxşı köpükləndi, saçın çirklənmədən təmizlənmə səviyyəsi daha yüksək oldu. Maye şampunun yaradılması bu sahədə səmərəli yenilik oldu.

Sonralar şampunların istehsalı xüsusiyyətlərini yaxşılaşdırmaq üçün istehsalçılar ona saçların görünüşünü yaxşılaşdıracaq bələkə kondisionerlər əlavə etməyə başladılar. Kondisionerlər yuyucu vasitələrin qələvi təsirini neytrallaşdırır, saçı nəmləndirir, ona həcm, parlaqlıq, yumşaq və elastiklik verir.

İlk sintetik yuyucu toz

Əvvəllər sabun bahalı bir məhsul olduğundan paltarların yuyulması üçün müxtəlif gillərdən və bitkilərdən istifadə edilirdi. Bundan başqa, bu vasitələrlə çamaşır yumaq çətin idi. Buna görə də çox vaxt bu işə kişilər məşğul olurdu.

Sintetik yuyucu tozun istehsalı çamaşırın yuyulması işini yüngülləşdirdi. Dünyada paltar yumaq üçün ilk sintetik yuyucu toz 1933-cü ildə "Procter and Gamble" şirkəti tərəfindən istehsal edildi. Həmin zaman bu toz çox çirki olmayan paltarların yuyulması üçün əla vasitə idi. Bu toz indiki özünün zərif təbiətinə görə daha çox uşağ paltarlarının yuyulması üçün istifadə edilən yuyucu vasitə kimi satılır.

İlk sabun dükənləri Romada açılıb

Arxeoloqlar ilk sabun dükənlərini qədim Roma ərazisində, daha dəqiq desək, məşhur Pompey xarabəqləri arasında aşkar ediblər. Pompeydə aparılan arxeoloji qazıntılar zamanı sabunun istehsalı edildiyi bina tapılıb. O vaxt sabun yarı maye formada olub.

Roma İmperiyası dövründə hamamlar geniş yayıldıqca üzünə sabunlanma çox istifadə olunurdu. Ancaq 467-ci ildə Roma İmperiyası dağıldıqdan sonra sabun da unudulmağa başladı.

Ən böyük sabun və sabun köpüyü

Dünyada ən böyük sabunun çəkisi 14,45 ton olub. O, 11 dekabr 2015-ci il tarixində Çinin Şandong vilayətinin Jinan şəhərində nümayiş etdirilib. Sabunun hazırlanması 3 aydan çox davam etdi. O, sonra satış üçün kiçik parçalara bölünüb. Dünyada ən böyük sabun köpüyünün sahəsi isə 14,75 kvadratmetr olub. Bu köpük 25 sentyabr 2021-ci ildə Avstraliyanın Queensland şəhərində nümayiş etdirilib.

Dünyanın ən böyük şampun şüşəsi

Dünyanın ən böyük şampun şüşəsi Səudiyyə Ərəbistanının Ciddə şəhərindəki "Red Sea Mall"da 28 mart 2012-ci ildə nümayiş etdirilib. Bu şüşənin ölçüləri 5,91 m x 1,79 m olub. Həmin qab Səudiyyə Ərəbistanının "Binzagr Unilever Factory" tərəfindən istehsal edilmişdir. Qab öz ölçülərinə görə "Ginnesin Rekordlar Kitabı"na daxil edilmişdir.

Dünyada ən çox şampun istehsal edən ölkə

Dünyada ən çox şampun istehsal edən 28 ölkə var ki, onların arasında Almaniya liderdir.

Almaniya'dan sonra Fransa, İtaliya, İspaniya, Birləşmiş Krallıq, Polşa, Rumiya və s. bu siyahıda yer alıb. Almaniya 2019-cu ildə şampun istehsalını bir il əvvəlki ilə müqayisədə 10,7 faiz artırıb. 2014-cü ildən sonra İtaliya da şampunlarının satışını illik 9,6 faiz artırıb.

Şampunların təkrar ixracına görə ilk yerdə olan ölkə Birləşmiş Ərəb Əmirlikləridir. Bu siyahıda daha sonrakı yerləri ABŞ, Oman, Kanada, Küveyt, Fələstin, Səudiyyə Ərəbistanı və s. tutur.

İlk sabunabənzər maddə Babilədə tapılıb

İlk vaxtlar insanlar sabun əvəzinə qum, gil, müxtəlif yağlar və daşlardan istifadə edirdilər. Arxeoloji qazıntılar zamanı ilk sabunabənzər maddə Babilədə tapılıb.

Sabun istehsalının tarixi ən azı altı min ildir. Qədim yunanlar bədəni qumla, xüsusilə Nil sahillərindən gətirilən incecik qumla təmizləyirdilər. Qədim misirlilər üzlerini suda həll edilmiş bal mumu pastası ilə yuyurdular. Odun külü ilə yuyulma da uzun müddət dəbdə olub.

Sabunun ixtirasına görə başçılığın kimə borclu olduğu ilə bağlı mübahisə hələ də davam edir. Bu ixtiranın bir neçə qədim xalqa bağlı olduğu deyilir. Roma İ alim və siyasətçi Pliny Elder edirdi ki, başçılıq yuyucu vasitələrlə tanışlığında görə nə yüksək sivilizasiya misirlilərə, nə də bacarıqlı yunanlar və ya babililərə deyil, romalıların "daha yaxşı tanış olduqları" vəhşi Qallı tayfalarına borcludur.

Tarixçinin dediyinə görə, Qallı tayfaları fıstıq ağacının piyindən və külündən möcüzəvi mələhm hazırlayıblar ki, bu mələhm saçları təmizləmək və rəngləmək, həmçinin dəri xəstəliklərini müalicə etmək üçün istifadə olunub. II əsrdə bu "mələhm"dən Roma əyalətlərində əlləri, üzü və bədəni yumaq üçün istifadə edilirdi. Qədim romalılar bu qarışıq dəniz bitkilərinin külünü qatıblar və sonda yüksək keyfiyyətli sabun yaradıblar.

Lakin alimlərin son kəşfləri bu versiya ilə üst-üstə düşür. Belə ki, sabunun hazırlanması prosesi eramızdan əvvəl 2500-cü ilə aid Şumer gil lövhələrində tapılıb. Burada sabunun hazırlanması metodu odun külü və suyun qarışığına əsaslandırılıb.

Rəvayətə görə, sabun sözünün özü tanrıların qurbanlarını kəsdiyiyi Sapo dağından adlandırılıb. Yavaş-yavaş "tanrıya bəbüllərə deyil, romalıların "daha yaxşı tanış olduqları" vəhşi Qallı tayfalarına borcludur.

Sabunun hazırlanması üsulu uzun müddət sirr kimi saxlanılıb. İngiltərə kralı IV Henri həttə sabun ustasına başqa sənətkarlarla eyni dam altında gəcələməyi qadağan edən qanun imzalayıb. Büyük miqyasda sabun istehsalı yalnız sabunun sənaye istehsalı inkişaf etdikdən sonra mümkün olub. Sabunun ilk sənaye istehsalı isə İtaliyada başlandı. XV əsrdə İtaliyada ilk dəfə bərbəxanə istehsal etməyə başlayıblar. O zaman sabun istehsalı üçün yağlar külü ilə deyil, təbii soda ilə birləşdirilirdi. Bu, sabunun maya dəyərini xeyli aşağı saldırdı və nəticədə sabun istehsalı sənətkarlıq istehsalı kateqoriyasından küllü istehsalə keçmişdi.

XX əsrin əvvəllərində sabun istehsalı demək olar ki, hər yerdə sənaye xarakterli aldı. Sənaye üsulu ilə hazırlanmış sabunun qiymətli istehsalçılar üçün gətirdikləri daha münasib oldu və tədricən ev şəraitində sabunun istehsalı nadir bir hadisəyə çevrildi.

İlhamə İSABALAYEVA, "Azərbaycan"

Sağlıq olsun

Həmişə təmizlikdə

Şəxsi gigiyena qaydaları sağlam həyat tərzinin ayrılmaz hissəsidir. Bir çox xəstəlik törədən mikroblar şəxsi gigiyenasına fikir verməyən insanların orqanizmində daha asan məskunlaşır və çoxalır.

Sağlamlığı qorumaq üçün mütemadi olaraq saç, bədən, ağız və dişləri təmizləmək, paltarları yumaq lazımdır. Şəxsi qulluq və gigiyena qaydalarına riayət etmək təkə fiziki sağlamlıq üçün deyil, həm də psixi sağlamlıq üçün çox vacibdir. Sağlamlığı qorumaq üçün görülən təmizlik işləri ümumilikdə gigiyena adlandırılır. Gigiyena sözünün mənsəyi isə yunan mifologiyasına əsaslanır. Rəvayətə görə, adını təbəttin atası sayılan Asklepiosun (Asklepiion) qızı Hygieadan alıb. Hygiea sağlamlığı qoruyan və insanların sağlamlığının pisləşməsinin qarşısını alan tanrıçadır.

Şəxsi gigiyena

Şəxsi gigiyena xəstəlik törədən mikrobların orqanizmə keçməsinin və ətraf mühitə yayılmasının qarşısını almaq üçün lazımı təmizlik qaydaları çərçivəsində müəyyən qaydaların həyata keçirilməsi deməkdir.

Sadəəcə əlləri yumaqla bir çox xəstəliyin qarşısını almaq mümkündür

Gigiyenaya ən çox diqqət etməmiş olan hissələr əllər, alın, baş dərisi, ağız, qoltuqaltı, burun içi və sairədir. Şəxsi gigiyena qaydaları bu hissələrdə, eləcə də tüpürçəkdə olan mikroorqanizmlərin bədənimizdə xəstəliklərə səbəb olmasını qarşısını almaq üçün ilk vacib addımdır. Ümumiyyətlə, təmiz olmaq, gigiyena qaydalarına riayət etmək bütövlükdə insanın öz bədəninə, sağlamlığına və ətrafındakı insanlara hörmət etməsi anlamına da gəlir.

Şəxsi qulluq və gigiyena düzgün aparılmadıqda ishal və həzm sistemi pozğunluqları, tənəffüs yolları xəstəlikləri, dəridə mikrob, parazitlər, göbək və allergik xəstəliklər yaranır. Odur ki, şəxsi gigiyena qaydaları ilə bu xəstəliklərə tutulma riskini xeyli azaltmaq olar.

Resept

Təbii sabun

Bir qayda olaraq sabunu hazırlıq. Lakin tərkibindəki kimyevi əlavələrin sağlamlığına təsirinə uzaq olmağı üçün evdə təbii üsullarla sabun hazırlaya bilərsiniz. Bunun üçün zeytun yağı sabunun reseptini sinəmaq olar:

Tərkibi: 3 stəkan zeytun yağı, 6 stəkan su, 1 stəkan kaustik soda - natrium hidrokسيد (NaOH), termometr, sabun qəlibləri, polad qazan (6 litrlik), taxta qaşığı və qarışdırıcı (mikser).

Hazırlanması: Suyu qazana töküüb içərisinə kaustik sodanı yavaş-yavaş əlavə edin və onu qızdırın. Zeytun yağını isə başqa qabda 40 dərəcəyə qədər qızdırın və eyni, yeni 40 dərəcə temperaturda yüksələn kaustik sodalı suya yavaş-yavaş əlavə edin. Sonra isə mikserlə aşağı rejimlə 10 dəqiqə çalın. Lakin bu zaman mütləq maska, gözlük və əlcəkləndirilməlidir. Her 5-10 dəqiqədən bir 1-2 dəqiqəlik qarışdırın. Qarışım yoğun konsistensiyaya halına gəldikdə qazanı qalın yorğana büküb 24 saat saxlayın. Vaxt bitdikdən sonra qarışımı qəliblərə töküüb 2-3 gün gözləyin. 3 gündən sonra qəliblərdən çıxararaq 2 ay qurudun. Artıq sabununuz hazırdır və rahatlıqla istifadə edə bilərsiniz.

Faydalıdır

72 faizin möcüzəsi

Bir vaxtlar hər evdə 72 faiz məişət sabununun istifadə olunduğu, amma zamanla bu sabunlar öz yerini rəngli, ətirli və müxtəlif formalı yeni sabunlara verdi. Lakin qiymət baxımından da sərfəli olan 72 faiz sabunun təkə təmizlik üçün deyil, həm də sağlq baxımından faydalı olması daimizdir.

- Saçlarınızın uzanmasını, kəpəkdən canınızın qurtulmasını istəyirsinizsə, bu sabundan istifadə edin. Əvvəlcə saçlarınızı şampunla yuyun. Sonra 72 faiz sabuna saçlarınızı yuyub bir neçə damcı sirkə qatılıb su ilə yaxalayın. Bu, daha çox yağlı saçlar üçün uyğundur.

- Epilyasiyadan sonra həssas dərinin qıcıqlanması üçün lazım olan bölgeni bu sabun köpüyü ilə yuyun.

- Həftədə iki dəfə üzünüzü bu sabunla yuyun. Onda dəriniz cavanlaşacaq. Ancaq sonra yağlı cəkməyi unutmayın. Effekti inanılmazdır.

- Bu sabunu suda həll edin, pambığı batırıb burnunuzunu ucunu silin. Burun dəliklərini və buruntrafını nahiyələri məişət sabunu ilə tez-tez yusanız, mikrobalar ölər.

- Göbələk xəstəliyinin sağlamlasına yardım edir. Sabuna batırılmış fırça ilə həmin bölgeni yuyun, sonra yodlayın.

- Şişkinlik və qancırlar üçün 72 faiz sabunu suda həll edib həmin bölgeni silin. Gündə bir neçə dəfə təkrləyin.

- Göyərmiş nahiyədə buqoymaqdansa, bu sabunu sürməzən daha məqsəduyğundur. Sabun zərbədən əmələ gəlmiş şişkinliyi və göyərmiş aradan qaldırır.

- Günəş yanması zamanı göyərmişə və qabığı qarşı 72 faizlik sabun müsbət təsir edir.

- Gece yatarkən diş fırçasını sabunu suda saxlayın. Bu üsulla onu dezinfeksiya etmiş olursunuz.

Seçim

Şampun alarkən bunlara diqqət edin

Təmizlik sağlamlığın əsas şərtidir. Amma bu da reallıqdır ki, bəzən təmizlik vasitələrinin içərisinə qatılan kimyevi maddələr sağlamlığımıza təhlükə törədir.

Bu sıraya saç qulluq vasitələri, xüsusilə şampunlar da daxildir. Mütəxəssislər xəbərdarlıq edirlər ki, şampun və digər saç qulluq vasitələrini seçərkən onların ətir, rəng, marka və qablaşdırılmasından daha çox tərkibindəki maddələrə diqqət etmək lazımdır.

Məsələn, saç qulluq vasitələrinin üzərində yazılan "parabensiz", "kimyevi tərkibsiz", "natriumsuz şampun" və ya "sulfatsız şampun" kimi ifadələr məhsulun zərərsiz olacağı anlamına gəlmir, bu, bir marketinq hiyləsi də ola bilər. Buna dəqiq əmin olmaq üçün satın almazdan əvvəl qablaşdırılmadığı şampun inqrediyentlərinin siyahısına baxmaq lazımdır.

Saç qulluq məhsullarında vacib olması gözlənilən və saçları qidalandıran maddələrdən bəziləri bunlardır:

Salisilik turşu: ölü hüceyrələri çıxararaq saç dərisini təmizləyir və saçların sağlam böyüməsi üçün mükəmməl mühit yaradır.

Elmi araşdırma

Bu məhsullar siqaret qədər zərərli dir

Elmi araşdırmalar zamanı məlum olub ki, təmizlik məhsullarının müntəzəm istifadəsi gündə bir qutu siqaret çəkmək qədər insan sağlamlığına zərər verir.

"Newsweek" portalında yayımlanan bəzə görə, təmizleyici məhsulların insan sağlamlığına uzunmüddətli təsiri ilə bağlı universitet və səhiyyə müəssisələrindən ibarət 27 qurum tərəfindən araşdırma aparılıb. Araşdırma çərçivəsində təxminən 20 ildir təmizlik məhsulları istifadə edən və yaş ortalaması 34 olan 6 min insan müşahidə edilmişdir. Tədqiqatın nəticələri təmizleyici vasitələrdən müntəzəm istifadə

Beta qlükən: kollageni stimullaşdırır, gücü artırır və qırılmaları azaldan təbii bitki tərkibindədir.

Aloe vera: sərsəbt radikalları zədələməsinin qarşısını alaraq saç dərisini sakitləşdirir və sağlam edir.

Cobanyastığı: sağlam baş dərisini dəstəkləmək üçün antibakterial xüsusiyyətlərə malik yumsaq və sakitləşdirici antioksidantdır. Bədəne və saçlara vurulan məhsulların təxminən 60 faizi qana və orqanlara daxil olduğundan təhlükəsiz və toksiki olmayan məhsulların seçilməsi mütləqdir.

de edənlerin açıgıyer funksiyasının azalması

ni, oxşar müddət ərzində gündə orta hesabla 20 siqaret çəkilənlərdə demək olar ki, eyni olduğunu göstərib.

Tədqiqat iştirakçılarının üzərində mütəxəssislər tərəfindən açıgıyer testləri aparılıb və təmizlik vasitələrinin istifadəsi ilə bağlı suallar verilib. Xüsusilə qadınlarla təmizleyici vasitələrə daha çox mürəz qaldıqları üçün açıgıyer tutumunda əhəmiyyətli dərəcədə azalma olduğunu müəyyən edilmişdir. Astma hallarında da oxşar şəkildə artıq təyin olunub.

Düzüür, tədqiqatda kişi iştirakçıların sayının az olduğunu bildirilsə də, qadınların açıgıyer tutumunun kişi iştirakçılara nisbətən daha çox təsirləndiyi ortaya çıxıb.

Tədqiqatçıları açıgıyer funksiyasındakı bu azalmayı təmizlik vasitələrinin tərkibindəki bəzi zərərli kimyevi maddələrin tənəffüs yollarını örtən bəlgəmi zədələməsi və zamanla oçki problemi yu açması kimi izah ediblər.

Mütəxəssislər kimyevi maddələr əvəzinə mikrofiber parça, su və sirkə kimi təmizleyici vasitələrdən istifadə etməyi məsləhət görüblər.

Diqqət edin

Yuyucu vasitələr mikrobları məhv etsə də, bəzi orqanlara zərər verir

Mütəxəssislər xəbərdarlıq edirlər ki, paltar, qab yumaq üçün istifadə olunan təmizlik vasitələri dəriyə təmas etdikdə onun yağını alır, qurumasına və çatlamasına, həssas xəstələrdə dermatitlərin yaranmasına səbəb olur. Paltarlardan və qablardan yuyucu vasitələri təmizləmək üçün bol miqdarda su ilə durulamaq lazımdır. Yaxşı durulanmamış paltarlar dəridə allergik reaksiyaya, aşınma yaradır.

Ev təmizliyində istifadə edilən yuyucu vasitələr mikroblara nə qədər zərər versə, açıgıyer, qaracıyer və bəyine də eyni şəkildə təsir göstərir, həmçinin göbələyə yu açır. Bu vasitələr bağırsağ xərçənginə və ağır açıgıyer xəstəliklərinin yaranmasına da səbəb olub.

Qabıyuan maşın üçün istifadə edilən yuyucu vasitə də neft məhsuludur və xərçəngə səbəb ola bilər. Ne qədər yuyulsa da, qatqılardan tam təmizlənmir. Sağlamlığınızda zərər verməməsi üçün yuyucu vasitələrin yuduğunuz qabları daha sonra sirkə və ya limonlu su ilə silin.

Kimyevi qatqıqlarla hazırlanmış yuyucu məhsulların insanlara zərər vurdugu ən təhlükəli mənbə xalça hesab olunur. Xalça bütün kimyevi maddələri özünə çəkir. Buna görə onların təmizliyində xüsusi diqqət etmək lazımdır.

Yuyucu vasitələrlə bağlı danışan həkim-kosmetoloq Günay Mikayilova deyir ki, qabıyuan və paltarıyuan vasitələrinin hamısının dərziyə mənfi təsiri var. Bu yuyucu vasitələrin tərkibi kimyevi maddələrdən ibarətdir və onların məqsədi də paltarda, yaxud qablarda kirliyi təmizləməkdir. Kirliyi təmizləmək üçün həmin kimyevi maddələrdə ya turşular, ya qələviləri hallı edirlər ki, bu da dəriyə zərərdir. Dəridə lipid təbəqəni parçalayır, allergik reaksiyaya yaranmasına səbəb olur. Ona görə də bu vasitələrdən istifadə edərkən qoruyucu əlcək taxılması məsləhətdir. Qoruyucu əlcəyin altından əllərə nəmləndirici, yaxud yağlı kremlər sürmək lazımdır.

Həkim bildirir ki, artıq problem baş versə, əllər qanqırın, ağər səpərsə, bunu qətiyyənlə ev şəraitində müalicə etmək olmaz. Mütləq həkimə müraciət etmək lazımdır.

Yasəmən MUSAJEVA, "Azərbaycan"

Heydər Əliyev Fondu daha bir məktəb binası istifadəyə vermişdir

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə həyata keçirilən "Yeniləşən Azərbaycanca yeni məktəb" layihəsi çərçivəsində son illər Goranboyda bir neçə məktəb binası inşa edilərək istifadəyə verilmişdir.

1937-ci ildə inşa edilən məktəbdə uzun illər heç bir təmir işi aparılmadığından qəzalı vəziyyətə düşmüşdür.

Bu da tədris keyfiyyətinə mənfi təsir göstərirdi. 700 şagird yerlik olan üçmərtəbəli məktəb binasında demək olar ki, hər bir şagird üçün 40 sinif otağından ibarət olan binada əyani vasitələrlə təchiz olunmuş fizika, kimya, biologiya laboratoriyaları, informatika, hərtip, tibb, eləcə də qızlar və oğlanlar üçün əmək təlimi otaqları, kitabxana, yeməcxana, həmçinin akt və idman zalları yerləşdirilmişdir. Məktəbin heyətində işə əhəmiyyətli və yaşıllaşdırma işləri görülmüşdür.

Sabir ƏLİYEV, "Azərbaycan"

"Omikron" sürətlə yayılır

COVID-in həyatımızdan yaxın gələcəkdə yox olacağı ilə bağlı ümidlər alt-üst olur

Əvvəli 1-ci səh.

Harvard T.H. Chan Xalq Sağlamlığı Məktəbinin yoluxucu xəstəliklər üzrə mütəxəssisi Stiven Kissler fikrincə, COVID-19-a yeni yoluxma, xəstəxanaya yerləşdirmə və ölüm halları kifayət qədər çox sayda ölkədə ehtimaldır ki, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) pandemiyanın rəsmi olaraq başa çatdığını elan etsin. Bu hələ də qədar olacağı ilə hələ məlum deyil.

Amma Stiven Kissler ümid edir ki, qrip kimi SARS-CoV-2-nin də endemik olduğu bir nöqtəyə gəlib çatacağıq. Türkiyəli professor Osman Müftoğlu isə hesab edir ki, pandemiya səbəb olan virus gələcəkdə pandemiya endemik vəziyyətdə olacaqdır.

Peyvənd olunmayanlar üçün "Omikron" təhlükəlidir

Hazırda dünyada COVID-19-a qarşı hər gün 35.22 milyon doza tətbiq olunur. Ümumilikdə dünyada COVID-19-a qarşı peyvənd olunan dozaların sayı 9.49 milyardı ötür. Dünya əhalisinin 59 faizi ən azı bir doza COVID-19 peyvəndi alıb. Aşağı gəlirli ölkələrdə insanların yalnız 9 faizi COVID-19 peyvəndinin bir dozasını alıb. Birləşmiş Ərəb Əmirliyi əhalisinin 2 doza peyvənd olunma göstəricisinə görə dünyada birinci yerdədir.

Mütəxəssislərin sözlərinə görə, ölkədə COVID-19-a qarşı kollektiv immunitetin formalaşması üçün əhalinin ən azı 60-70 faizinin peyvənd olunması lazımdır. Azərbaycanda 65 faizi 18 yaşdan yuxarı olmaqla, ümumilikdə əhalinin 47 faizi iki doza peyvənd edilib.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) koronavirusun yüksək yoluxucu "Omikron" ştamının yayılması fonunda beynəlxalq ittihamiyyəti bütün ölkələrin öz əhalisinin COVID-19-a qarşı immunitetini artırmaq üçün səyləri gücləndirməyə çağırıb. ÜST-ün aparıcı epidemioloqu Mariya van Kerkov bir daha xatırladı ki, dövletlər "Omikron" ştamının sürətlə yayılması fonunda busterin əlavə peyvəndlərin köməyi ilə pandemiya qalib gələ bilməyəcəklər: "Sıx ünsiyyət, sübut edilmiş tədbirlərin məhdud istifadəsi və məhdud peyvənd əhatəsi - bu şərtlər istənilən ştamın, hər hansı bir virusun çiçəklənməsini təmin edəcək".

İlhama İSABALAYEVA, "Azərbaycan"

Koronavirus xəstələrinin və onların müəyyən olunmuş «sıx təmaslı»larının təcrid müddəti 14 gündən 7 günə azaldılır

Son zamanlar dünya ölkələrində SARS-CoV-2 virusunun "Omikron" ştamının yayılması halları müşahidə olunur. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı ölkələri xəstəliklə aparılan mübarizə tədbirlərinə yenidən baxmağa çağırır.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyi, İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi və Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyinin birgə məlumatında qeyd olunub.

Bildirilib ki, yeni ştamın spesifik xüsusiyyətləri nəzərə alınaraq test strategiyaları, karantin müddətləri, xəstələrin müşahidə və müalicə metodlarında dəyişikliklər olunur.

Beynəlxalq təcrübəni və mövcud elmi araşdırmaların nəticələrini nəzərə alaraq, SARS-CoV-2 PZR test nəticəsi "müsbət" olan şəxslərin və onların müəyyən olunmuş "sıx təmaslı"larının təcrid (karantin) müddəti ölkəmizdə 24 yanvar 2022-ci il tarixindən etibarən 14 gündən 7 günə azaldılır.

"Omikron" mutasiyasının genetik xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq vətəndaşlarımızdan səhiyyə qurumlarımız tərəfindən müəyyən olunmuş virusa yoluxma riskini azaldan göstəricilərə əməl etmələri xahiş olunur:

- Maska taxın.
- Tez-tez əllerinizi yuyun və ya antiseptik vasitələrdən istifadə edin.
- Fiziki məsafə saxlayın.
- İnsanların sıx topladığı yerlərdən uzaq durun.
- Vaksın olunur.

Virusa yoluxduğunuz halda:

- Özüünüzü ailə üzvlərinizdən mümkün qədər təcrid edin.
- Hərərət yüksəldiyi zaman (38° və daha yuxarı) qızdırmasalıcı dərmanlardan istifadə edə bilərsiniz.
- 5 gündən çox müddətdə idarə olunmayan yüksək qızdırma (>38.5°, qızdırmasalıcı dərmanlara tabe olmayan) sizi narahat edərsə, ASM (poliklinika) ailə həkiminə (sahə həkimi peidiatri, sahe həkimi terapeviti) məlumat verin.
- Ev şəraitində antibiotik, antiviral, hormonal, immunitet artırıcı müalicələrdən və venadaxili mayelərin köçürülməsindən uzaq durun.
- Qonşunun, qohumun, tanışın tövsiyəsinə əsasən dərman qəbul etməyin.
- Orta tibb işçilərinin tövsiyəsinə əsasən müalicə olunmayın.

Unutmayaq ki, vaksinasıya virusun istənilən mutasiyası ilə mübarizədə ən effektiv vasitə olaraq qalır. Vətəndaşlarımızı gücləndirici ("buster") doza ilə vaksın olunmağa çağırırıq.

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ! "AZƏRBAYCAN"

qəzetinə 2022-ci il üçün abunə yazılışı kampaniyası davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır.

Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçıyı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Kaspi" MMC	(012) 432-39-55, (012) 510-82-24
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik	124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat
6 aylıq	62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat
3 aylıq	31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!
Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (012) 539-59-33 nömrəli telefona zəng vura bilərsiniz.

ABUNƏ YAZILMAĞA TƏLƏSİN!

◆ Dünya gündəmi

İran Qərbdən, əsasən də ABŞ-dan möhkəm zəmanət istəyir

Əvvəli 1-ci səh.

Nümayəndə heyətləri öz ölkələrinin hökumətləri ilə məsləhətləşmələr üçün vətənlərinə qayıdıblar. Danışıqların doqquzuncu raundu yaxın günlərdə başlanmalıdır. Lakin qeyd edilir ki, prosesin bir çox iş-tirəclisi bədbin əhvalı-ruhiyyədedir.

Sövdələşmə (rəsmi adı - Birgə əhatəli fəaliyyət planı - BƏFP) 2015-ci ildə Barak Obama administrasiyası dövründə Vaşinqtonla Tehran arasında baş tutub və əslində, İranı iqtisadi sanksiyaların aradan qaldırılması müqabilində öz nüvə proqramını inkişaf etdirmək imkanından məhrum edib.

2018-ci ildə ABŞ-ın növbəti prezidenti Donald Tramp öz ölkəsini müqavilədən çıxarıb və bunu onunla əsaslandıraraq ki, İran əslində nüvə proqramının imtina etməyib, əksinə, Qərb tərəfindən iqtisadi təzyiqlərdən yaxa qurtaraq, bu proqramı gücləndirib. Həmin vaxtdan bəri İran nüvə sahəsində öz işini davam etdirmək üçün rəsmən səbəstlik qazanıb və Co Bayden Ağ Evə gəldikdə təərəflin danışıqlar məsələsi arxasına dərhəl qayıtması təşəbbüsü ilə çıxış edib. Lakin Qərb nümayəndələrinin sözlərinə görə, müsbət nəticənin əldə olunacağına ümid qalmayıb.

Ötən həftə Avropa İttifaqı ölkələrinin xarici işlər nazirlərinin Fransanın Brest şəhərində İran məsələsinin də müzakirə olunduğu sammitə başa çatdıqdan sonra Fransanın xarici işlər naziri Jan-İv Le Drian Tehranla danışıqların uzun müddət davam etdiyini bildirdi: "Seçim belədir: ya tezliklə BƏFP-yə qayıtmaq, ya da bizim yenidən İranın nüvə proqramı ilə bağlı bəhrənin episdentində olduğumuzuz etiraf etməkdir". Le Driannın fikrincə, İran tezliklə öz nüvə silahının yaradılmasına yaxınlaşa bilər.

İranın düşünülmüş strategiyası

Vyanada danışıqlar bir neçə aydır ki, davam edir. Amerika tərəfi Vyanada ölkənin ali rəhbərliyi deyil, yalnız ABŞ-ın Avstriyadakı diplomatik missiyasının əməkdaşları ilə təmsil olunur.

Övəlcə bir çoxları məhz bunu İran tərəfinin kompromisə razı olmasının səbəbi hesab edirdilər. Tehranın sövdələşmənin bərpası üçün əsas şərtləri ABŞ-a aiddir və belə görünürdü ki, iranlılar Vaşinqtonun daha yüksək rütbəli nümayəndələrindən zamanət almaq istəyirlər.

Amma baş tutmuş raundların nəticələrinə görə, Qərb diplomatları belə qənaətə gəlirlər ki, rəsmi Tehran deyəsən, ümumiyyətlə, sövdələşmənin bərpasına can atmır. Məsələn, ötən il noyabrın sonlarında Vyanada keçirilmiş danışıqların yeddiinci raundu İran tərəfinin əslində əvvəlki dərəcəyə qaytarılması kompromislərdən imtina etməsi ilə əlamətdar olub. Yeni il ərfesində işə danışıqlar demək olar ki, başlanğıc nöqtəsinə dönüb.

Amma indi istisna deyil ki, Fransanın xarici işlər naziri Jan-İv Le Drian haqlıdır və iranlılar nüvə silahı sahəsində öz məqsədlərinə ciddi yanaşıblar. Əgər belədirsə, onda iqtisadi narahatlığın əhəmiyyəti onlar üçün ikinci dərəcəli olacaqdır.

Bununla yanaşı, İran mətbuatı, məsələn, mərkəzi gündəlik "Ebtakar" və "Eş-teqal Javan" nəşrləri İran hökumətinin BƏFP-yə qayıtmaqda maraqlı olduğunu, danışıqların doqquzuncu raundunda ciddi nikbinliklə irəliləyişlər gözlədiyini bildirirlər. Lakin Tehran Qərbdən, əsasən də ABŞ-dan möhkəm zəmanətlər gözləyir.

Bu zəmanətlər hansılardır?

İran tərəfinin bildirdiyinə görə, Tehranın sövdələşmə şərtlərinə əməl etməsinə nəzərdə tutulan MAQATE kimi nəhəng təşkilat olduğu halda, Qərb tərəfindən öhdəliklərin yerinə yetirilməsinə nəzərdə tutulan konkret orqan yoxdur.

"ABŞ-ın yenidən BƏFP-dən çıxmayacağına dair kifayət qədər ciddi zəmanət olmalıdır", - deyir İranın xarici işlər naziri Əmir Abdollahyan bir müddət əvvəl bildirdi. Qərb tərəfdarları İranın arqumentləri ilə qismən razılaşırlar və yaxın günlərdə İran təmsilçilərinin konkret təkliflər gözləyirlər.

Ekspertrlərin fikrincə, variant kimi bu cür nəzərdə tutulan ABŞ Maliyyə Nazirliyi yanında Xarici İşlər Departamenti idarəsi ola bilər. Bu quruma İranla işin necə aparılacağına dair ümumi təlimatın işlənilməsinə, həmçinin sanksiyaların ləğvinə nəzarətli həvalə etmək olar.

Lakin çətin ki, Tehran sazişin şərtlərinə əməl edilməsinə nəzarətin Amerikanın dövlət orqanına həvalə olunmasına razılıq versin. BƏFP üçün xüsusi olaraq müstəqil bir struktur yaratmaq sadəcə vaxt yoxdur.

Bələ bir fikir var ki, hazırkı mərhələdə ABŞ-ın xoşməramlı addım kimi sanksiyaları qismən aradan qaldırması Tehran üçün kifayət qədər zəmanət ola bilər. Lakin çətin ki, İranla birbaşa rəsmi danışıqlar aparmayan Vaşinqton belə bir addım atsın.

Rizvan HİLALOĞLU, "Azərbaycan"

Azərbaycan Respublikasının ərazisində COVID-19 ilə bağlı son vəziyyət	
Ümumi	Bu gün 22.01.2022
Ümumi yoluxmaların sayı	632 034
Yeni yoluxmaların sayı	1 614
Ümumi sağalmaların sayı	611 766
Yeni sağalmaların sayı	610
Aktiv xəstə sayı	11 671
Bu günkü test sayı	10 846
Ümumi test sayı	6 056 428
Bu günkü ölümlərin sayı	16
Ümumi ölümlərin sayı	8 597

Azərbaycan Respublikasının ərazisində COVID-19 aleyhinə aparılan vaksinasıya ilə bağlı son vəziyyət	
Ümumi	Bu gün 22.01.2022
Ümumi vaksinasıya aparılanların sayı	11 791 254
Sıx təmasda olanların vaksinasıya aparılanların sayı	26 217
1-ci doza vaksinasıya aparılanların sayı	5 212 082
2-ci doza vaksinasıya aparılanların sayı	2 621
3-cü doza vaksinasıya aparılanların sayı	4 727 150
"Buster" doza vaksinasıya aparılanların sayı	2 791
1-ci doza vaksinasıya aparılanların sayı	1 852 022
2-ci doza vaksinasıya aparılanların sayı	20 805

<p>BAŞ REDAKTOR</p> <p>Bəxtiyar SADIQOV</p>	<p>Ünvan</p> <p>AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, 11 mərtəbə</p> <p>e-mail: secretary@azerbaijan-news.az az.reklam@mail.ru azerbaijan-news@mail.ru www.azerbaijan-news.az</p>	<p>Telefonlar</p> <p>Qəbul otağı - 539-68-71, Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30, 539-72-39, Məsul katib - 539-43-23, Məsul katib müavini - 539-44-91, Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00, İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55, Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 432-37-68, Humandır siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82, İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11, Fotoillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73, Kompüter mərkəzi - 538-20-87, Mühəsiblik - 539-59-33</p>	<p>Qeydiyyat nömrəsi 1</p> <p>"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb nəşrlənməsi, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-də çap edilmişdir</p>	<p>Rəsmi sənəd və çıxışlarda sۆylənilənlərlə bərabər, dərc üçün göndərilən digər yazılarda fikirlər də Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir</p> <p>Əlyazmalara cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır</p>	<p>Gündəlik qəzet</p> <p>Tiraj 4978</p> <p>Sifariş 143</p> <p>Qiyməti 40 qəpik</p>
---	---	---	--	--	--